

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 22 MEI 1929

No. 699

INHOUD.

	Biz.
DE TWEDE BIJENKOMST VAN HET COMITÉ CONSULTATIF ÉCONOMIQUE TE GENEVE, 6 TOT 11 MEI, door <i>Mej. Mr. E. C. van Dorp</i>	476
Nederland en suikerpremies door <i>A. W. Volz</i>	478
De Rijksmiddelen	479
BUITENLANDSOHE MEDEWERKING:	
De industriële ontwikkeling van de Unie der Russische Sowjetrepublieken door <i>G. Böse</i>	480
AANTEKENINGEN:	
De Nederlandsche metaalnijverheid in 1928	483
Bedrijfswinsten in de Vereenigde Staten in 1928 ..	483
Vergadering van de Vereeniging: „Instituut voor Economische Geschriften”	484
Resultaat van de rondvraag van de Intern. Vereen. voor de Suikerstatistiek door <i>Dr. G. Mikusch</i> ..	484
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Dr. Ir. Th. van der Waerden: Over rationalisatie en werkloosheid, bespr. door <i>Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart</i>	485
MAANDOIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	485
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	486
Overzicht der Rijksmiddelen	486
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	486—494
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Assistent-Redacteur: *H. M. H. A. van der Valk.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro rekening No. 6729.*

21 MEI 1929.

In den toestand van de geldmarkt kwam nog steeds weinig verandering. Aanvankelijk leek het of er iets meer geld beschikbaar was; maar de behoefte voor de medio en de geldvraag voor de feestdagen deed het aanbod weder direct inkrimpen. Particulier disconto was Dinsdag tot 5¼ pCt. teruggelopen en Callgeld bleef voor 5½ pCt. eerder aangeboden. Den volgende dag was de geldvraag echter weer veel grooter. Particulier disconto noteerde weder 5³/₁₆ pCt., later zelfs moeilijk 5% pCt., Callgeld krom voorbijgaand tot 6¼ pCt. en ook Prolongatie was weder hooger en noteerde na 5½ pCt. meestal 6 pCt. Gisteren opende de nieuwe week echter wel gemakkelijker; de Callrente kon zelfs tot 5¼ pCt. teruglopen.

De post binnenlandsche wissels op den weekstaat van De Nederlandsche Bank vertoont een teruggang van f 21.5 miljoen; de beleeningen liepen met ruim f 6 miljoen terug.

De post papier op het buitenland geeft opnieuw een stijging te zien en wel van ruim f 15 miljoen. Een kleine daling, en wel van ruim f 1.5 miljoen, ondergingen de diverse rekeningen onder het actief.

In den metaalvoorraad hadden slechts onbeteekende wijzigingen plaats, waardoor deze per saldo ruim f 0.5 miljoen toenam door een stijging van den post zilveren munt. De biljettencirculatie nam met ruim f 18 miljoen af. De rekening-courant-saldi van het Rijk zoowel als van anderen namen toe, waardoor de post in totaal een stijging van ruim f 4 miljoen te zien geeft. Het beschikbaar metaalsaldo nam met ruim f 6 miljoen toe. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De wisselmarkt was zeer stil; in de meeste koersen kwam nauwelijks eenige verandering. Alleen Markten stonden weder zeer sterk op den voorgrond. De verschillende maatregelen van de Rijksbank tot creditrestrictie begonnen merkbaar invloed uit te oefenen en de betere berichten uit Parijs deden het vertrouwen toenemen. Geopend op 58.97½ werd in enkele dagen, vooral in het laatst der week, 59.15 bereikt en gisteren trad een nieuwe sterke stijging in en werd 59.24 betaald. Intusschen werd voor maandgeld in Berlijn door de banken grif 9 pCt. en meer geboden.

LONDEN, 18 MEI 1929.

De geldmarkt ondervond de gebruikelijke grootere vraag in de eerste dagen van deze week, welke plaats maakte voor een ruimer aanbod van geld op Donderdag en Vrijdag, in hoofdzaak ditmaal voortspruitende uit een verder bedrag aan dividendgeld per 15 Mei.

De discontomarkt had van de week de keus te doen tusschen zich laten beheerschen door eenige vraag naar wissels voor het buitenland, welke vraag gewoonlijk een ongeëvenaard grooten invloed heeft op den discontokoers, en een juiste appreciatie van den toestand op de geldmarkten in het buitenland. In dit verband moest naast New York ook gelet worden op Berlijn, waar de snelle verbetering van den Markkoers niet zonder betekenis was. De Dollarkoers noteert sedert weken zeer dicht bij het gouduitvoerpunt, naderde deze limiet nog meer gedurende de laatste dagen, zoodat het zeer de vraag wordt of het goud, dat Dinsdag en Woensdag a.s. in de markt komt, voor Londen behouden kan blijven, zelfs al betaalt de Bank den hooger prijs, dien zij de laatste maanden in afwijking van vroeger heeft besteed.

De Discontomarkt koos dan ook de wijste partij en zette den prijs gisteren tot 5³/₁₆ pCt. op, terwijl de schatkistpromessen tot een fractie daarboven werden toegewezen.

Bovendien zal de volgende week een vrij groot bedrag India Bills uitgegeven worden, zoodat verwacht mag worden, dat disconto nog verder zal aantrekken.

DE TWEDE BIJENKOMST VAN HET COMITÉ CONSULTATIF ÉCONOMIQUE TE GENÈVE, 6 TOT 11 MEI.

Het zou niet loonen, uitvoerige mededeelingen te doen over de besprekingen op deze bijeenkomst gehouden. In hoofdzaak zijn zij uit den aard der zaak een ietwat verslapt aftreksel van de Conferentie van 1927, gedrenkt in groote moedeloosheid.

Het loont meer, de oorzaken van deze moedeloosheid op te sporen, en te analyseeren, teneinde te trachten een perspectief te openen. Deze oorzaken zijn naar mijn meening niet ver te zoeken. Twee fouten treffen hoe langer hoe meer.

Ten eerste het algeheel ontbreken van het besef, dat de Volkenbond zich met internationale zaken, en niet met interne nationale aangelegenheden bezig te houden heeft. En dit is eigenlijk weer symptomatisch voor een tweede nog meer fundamentele fout: het ontbreken van voldoende theoretische gedachten als grondslag voor het optreden.

* * *

Een uiterlijk kenteeken van de eerste fout was reeds de indeeling der stof in 1927 in onderwerpen van handel, nijverheid en landbouw. Kwam bij al deze onderwerpen een internationale gedragslijn ter sprake? Was daarbij voldoende stof voor een dergelijke gedragslijn? Dit werd niet eens overvogen. De drie onderwerpen werden zonder meer aan de orde gesteld. En wat bleek toen? Dat industrie en landbouw geheel in de verdrukking kwamen. Wat zonder meer voortvloeyde uit het eenvoudige feit, dat de handel een internationaal onderwerp is; en industrie en landbouw dat eerst daar zijn, waar zij het voorwerp van handel, van het internationale verkeer, uitmaken.

Dat de waarlijk internationale gedachte ontbroken heeft is de geheele fout van den opzet van het Internationaal Arbeidsbureau geweest. Dit houdt zich bezig met inmenging, laten wij maar zeggen, met schoolmeesteren in vele gevallen, in zuiver nationale aangelegenheden. Dergelijke aangelegenheden kunnen wel voorwerp zijn van gezamenlijke bespreking, nooit van gezamenlijke regeling. Juist op de nationale verschillen, niet op de internationale eenvormigheid, berust het wereldverkeer.

Diezelfde fout heeft ook een groote rol gespeeld ter economische conferentie, en speelt ze thans nog in de voortzetting daarvan. Dat heeft den indruk gevestigd, dat haar doel ook daarin bestond, verbetering in den internen toestand van nijverheid en landbouw in verschillende landen aan te brengen. Vandaar een eindelooze reeks klachten, vooral van den landbouw, met averechtsche bedoeling.

Waar toch de bespreking van technische verbeteringen meer thuis behoort op een landbouwcongres dan op een economische volkenbondconferentie, moest een dergelijke houding noodzakelijk uitloopen op een... aandringen op protectie, juist het tegendeel dus van de bedoelingen, die in het Rapport der Economische Conferentie van 1927 zijn neergelegd. In het bijzonder maakte zich daaraan de bekende Zwitsersche landbouwkundige en protectionist Laur, wiens naam een groote rol heeft gespeeld in het debat Vleeschhouwer/Diepenhorst, schuldig. Zijn betoog had de hoofdstrekking: „de prijzen der landbouwproducten moeten... omhoog. Een andere uitweg bestaat niet.” Natuurlijk had hij het meer in verlagings der industriele rechten kunnen zoeken. Dat hij dat niet deed, was het gevolg van de tweede door mij signaleerde fout: het ontbreken van een algemeen theoretischen grondslag; en daardoor van een allesomvattend gezichtspunt. Deze fout komt meer en meer aan den dag, wordt hoe langer hoe hinderlijker. Men ziet eenvoudig geen uitweg meer, omdat men geen overzicht heeft.

Dat komt overal te voorschijn, waar men het mis-

lukken der pogingen tot verlaging der toltarieven onder de loupe neemt. Het denkbeeld, de tarieven overal met een bepaald percentage te verlagen, werd aanstonds verworpen, als te zeer in strijd met de belangen der individueele takken van productie.

Toen kwam het denkbeeld ter sprake, enkele groepen artikelen uit te zoeken, die voor verlaging het eerst in aanmerking zouden kunnen komen. Daartegen deden zich drie bezwaren gevoelen: ieder tarief is volgens een plan ontworpen, dat een geheel vormt, volgens de „economische structuur” van het land. Men kan dat niet gedeeltelijk wijzigen. Dan komen „eenvoudige” producten het eerst in aanmerking voor tariefsverlaging; maar deze zijn in den regel grondstof of productiemiddel voor een andere industrie; en zulk een verlaging zou dus een verlaging van de rechten op een onoverzienbaar aantal andere producten meebrengen. En ten slotte is het heel moeilijk in een enkele groep producten de noodige wederzijdsche compensatie voor concessies te vinden.

Op deze bezwaren was het werk der Economische Commissie tot nu toe geheel doodgeloopen.

Wat nu? De denkbeelden, die thans geopperd werden, komen op het volgende neer. Men moest thans trachten conferenties te houden tusschen verschillende groepen belanghebbenden, om te trachten aldus tot overeenstemming te komen. Die groepen werden in verschillende richting gezocht en wel, bij de verschillende producentengroepen, industrieelen en agrariërs en bij de groepen, die op verschillende wijze staan in het productieproces; producenten en consumenten.

Dit denkbeeld komt mij voor, bij voorbaat tot mislukking gedoemd te zijn. Men kan wel eens in een bepaald geval een transactie van belangen tot stand brengen. Maar een algemeene transactie, loopend over een onoverzienbaar veld van belangen tusschen een onoverzienbaar aantal personen, is een hersenschim. Zoo is het een hersenschim gebleken, dat arbeiders en werkgevers in de arbeidsconferenties tot eenstemmigheid zouden komen. Er heeft daar eenvoudig een overstemmen van de minderheid door de meerderheid plaats, die niets oplost. Evenmin nu, als daar de werkgevers en de werknemers, zullen hier op de voorgestelde conferenties de consumenten en de producenten, de industrieelen en de agrariërs het ooit eens worden, wanneer zij inderdaad uitgaan van tegenovergestelde belangen.

Dat zulk een middel wordt aanbevolen, toont wel de radeloosheid aan, waarin men zich bevindt. Op nog een ander redmiddel is in het Rapport meer gezinspeeld, dan dat het met zooveel woorden wordt genoemd, te weten, het vormen van tolonies; dus het territoriaal aanvatten van het vraagstuk; de verlaging van rechten bij een zeker gebied te doen beginnen. Het gevaar hiervan wordt dadelijk aangetoond door wat er volgt: dat men zulk een vorming van een tolgebied, toch vooral niet moet kleeden in den vorm van een bedreiging tegen de landen, die er niet bij aangesloten zijn; niet moet opvatten als een poging om tot een evenwichtsstelsel tusschen economische machthebbers te komen.

Het springt in het oog, dat de vorming van zulk een tolgebied nooit anders door de buitenwereld bekeken wordt; een van de redenen, waarom het denkbeeld, dat al bijna de geheele negentiende eeuw in Europa heeft rondgespoekt, dan ook nog nooit tot uitvoering is gekomen, met de uitzondering van de Deutsche tolonie, die in meerdere opzichten een geheel apart geval vormt.

Loucheur's plotselinge proclamatie der Europeesche tolonie behoeft dan ook niet ernstig genomen te worden. Zij is slechts een staaltje van de grenzeloze oppervlakkigheid van dezen Franschen staatsman, welke ook aan zijne landgenooten niet ontgaat, getuige de rede van De Peyerimhoff, een van de beste, die gehouden is.

De vorming van dergelijke tolgebieden zou overi-

gens regelrecht in strijd zijn met de principes der Economische Conferentie, die onder hare maximes ook op den voorgrond heeft gesteld: de *gelijke* behandeling van alle landen; een principe, dat trouwens in het pakt van den Volkenbond reeds is neergelegd.

Ook in een ander opzicht komt men in voortdurende strijd met zichzelf: door de ruime aanvaarding der meest-begunstigde-natie clausule. Ook bij deze gelegenheid is men daarop niet teruggekomen. Toch schijnt langzamerhand een zekere ongerustheid boven te komen, en niet ten onrechte, dat juist deze clausule de verlaging der tarieven tegenhoudt. Men zal zich den tegenstand van Frankrijk tegen de onvoorwaardelijke clausule ter Conferentie van 1927 herinneren; ook onlangs, tijdens de tariefonderhandelingen tusschen Amerika en Frankrijk, speelde zij een groote rol. In het Rapport van deze conferentie nu wordt erop gezinspeeld, dat sommige landen ervan terug worden gehouden, hun rechten te verlagen, omdat een derde staat, die zelf hooge rechten handhaaft, in het genot der meestbegunstigingsclausule, daarvan profiteert.

Men kan trouwens verder gaan, en constateeren, dat de meest-begünstiging het systeem van ieder tariefstelsel ondergraaft, en dus van nature inconsequent is.

Ten slotte stelde men ook vast, dat het denkbeeld om door industriele ententes tot verlaging van rechten te komen, een hersenschim is. Zoo Loucheur hier geheel het onderspit gedolven heeft, dan is dat niet in de laatste plaats aan zijn landgenoot, den groot-industrieel De Peyerimhoff te danken, die ook het onuitvoerbare van het denkbeeld om internationale ententes onder het toezicht van den Volkenbond te stellen, in het licht stelde. Loucheur was trouwens in zijn uiteenzettingen zeer inconsequent. Eenerzijds ontkende hij, dat een internationale entente nog eenig belang bij invoerrechten zou hebben: men zou immers zeker zijn van zijn afzet en prijzen. Anderzijds stelde hij de noodzakelijkheid in het licht om den consument te beschermen door staatstoezicht. Waartegen? Zeker toch tegen willekeurige prijsvaststelling? Maar wat blijft er dan van de zekerheid op winst der entente over?

Overziet men het slagveld, dan is er dus niet veel levends overgebleven, ook weinig, dat nog tot leven terug te brengen en op te kweken is.

Eén troostgrond is er echter: en wel, dat alle zwaren terug te brengen zijn tot de bovengenoemde fout. Men maakt zich duidelijk, dat er levensvatbare en niet levensvatbare bedrijven zijn; de laatste moet men niet in het leven zien te houden. Dit is trouwens ook reeds in het Geneefsche rapport gezegd. Daar sloeg het echter eigenlijk alleen op het verleden, en wel op het oorlogsverleden, op die industrieën, die door en van den oorlog geleefd hadden. Die moest men niet met kunst en vliegwerk in het leven zien te houden. Men is nu wel een stap verder gegaan door den regel ook voor de toekomst op te stellen; en vooral de Franschman Serruys toonde zich ditmaal heel wat meer „vrijhandelsgezind” dan vorige malen.

Maar één zwak punt was er: waar is de grens tusschen de levensvatbare en de niet levensvatbare bedrijven? Het eenige logische antwoord: daar, waar men niet zonder steun kan blijven bestaan, wordt nog lang niet gegeven. Er wordt nog aangenomen, dat er op zekere, natuurlijk zeer vaag aangegeven gronden, bedrijven zijn, die bij de „economische structuur” van een land behooren. En dit is niets anders dan... protectionisme van het zuiverste water. Zoo stierf het door den voorzitter in zijn openingsrede gedane voorstel: het nu eens met de zoeevengenoemde onderscheiding te probeeren, aan zijn eigen vaagheid.

Men zal op den duur wel gaan zoeken naar de grens, en dan zal men zien, dat men er niet komen zal zonder een wetenschappelijk inzicht in den samenhang der economische verschijnselen. Er is nog

een andere kwaal dezer conferenties, die onverbiddelijk denzelfden weg opwijst. Voortdurend wordt het besef uitgesproken van den samenhang tusschen arbeidsbelangen en bedrijfsbelangen. Een feit, dat den grondslag uitmaakt der geheele economische wetenschap, waarmede echter mannen van de praktijk uit den aard der zaak niet goed weg weten; industrieelen zoomin als arbeiders.

Wat den arbeid betreft, geeft dit telkens kleine puzzles, om niet te zeggen, wrijvingen, op te lossen. Waar de arbeid zijn eigen, niet bepaald bescheiden uitvoerend lichaam heeft, behoorde hij, van zijn eigen standpunt, van deze conferenties zich eigenlijk te onthouden. Het tegendeel geschiedt. De arbeiders reclameeren voortdurend een grooter aandeel aan het economische werk van den volkenbond. Anderzijds eischen zij hetzelfde werk op voor het Arbeidsbureau, en doet het Comité Consultatif dat zijnerzijds ook. Groote verwarring dus. Met als eenige oorzaak, het ontbreken van een wetenschappelijk uitgangspunt, dat vanzelf de eenheid in het werk brengt, anderzijds het nationale werk van het internationale kan afscheiden. Het is duidelijk, dat men dit uitgangspunt niet zal machtig worden, wanneer men op dezelfde wijze doorgaat. Terwijl de Volkenbond een arbeidsbureau heeft, dat bijna $\frac{1}{2}$ van het Volkenbondsbudget verslindt, (4 miljoen gulden van de $12\frac{1}{2}$ miljoen, waarvan het secretariaat er $7\frac{1}{2}$ miljoen gebruikt) is er niet één wetenschappelijk econoom, in den engen zin van het woord, aan dat secretariaat verbonden, en heeft het groote moeite gekost voor de luttelkosten verbonden aan het werk der economische comité's een begrootingspost te veroveren. Dus: *geen geld voor het algemeene economische werk en een som van 4 miljoen voor een eenzijdig politiek, dus niet wetenschappelijk georiënteerd arbeidsbureau*, dat juist door zijn gebrek aan wetenschappelijke grondslag zijn eigen plaats niet onderkennen kan in het raderwerk van den Volkenbond. Het is belachelijk, dat een belangrijk bedrag gebruikt wordt, opdat bijv. de heer Thomas als schoolmeester zal kunnen optreden om aan het schooljongetje alias Nederlandsche regeering te vertellen, dat het nogal braaf is geweest, en verder zijn best moet doen, om een goede aantekening te krijgen. Men vergelijkte even de koloniale ervaring van den Franschman Thomas, met die van een land als Nederland.

Gaat men op denzelfden voet door, dan beteekent dat anderzijds, dat economische macht voor gelijkbeduidend wordt aangenomen met economisch inzicht, wat een ernstige vergissing is, die politiek zeer gevaarlijk kan worden. Want, van hoe groote betekenis het bedrijfsleven voor den modernen staat ook is, het mag noch nationaal, noch internationaal waar worden, dat de industrie het *staatsleven* beheerscht, zoomin als het waar mag worden, dat de arbeider het *staatsleven* beheerscht. De moeilijke kunst der democratische regeering bestaat in het vormen van een onpartijdige instantie boven alle groepen.

Daarvoor is in sterke mate de medewerking der economische wetenschap noodig. Zij is in de eerste plaats noodig, onontbeerlijker zelfs dan die der belanghebbende groepen. Zoo men haar niet een overwegenden invloed in de Raadgevende Commissie geeft, is het werk dezer commissie ten doode opgeschreven. Zij toch alleen kan bevredigend alle moeilijkheden, die gerezen zijn oplossen. De moeilijkheden zoo tusschen nationaliteiten (Polen en Duitschers over invoer van kolen en landbouwartikelen, waarop zelfs de conventie over de in- en uitvoerverboden, het eenige resultaat tot nu toe, en als zoodanig de trots van Genève, nog dreigt te stranden); als die tusschen industrie en landbouw, welke een (nog scherp bestredenen) schijnoplossing vonden in het besluit om aan de Economische Commissie voor te stellen, zich eene Sub-Commissie van landbouwkundigen toe te voegen; en als groep van goederen, waarvoor men tariefverlaging zou trachten door te voeren, die der

landbouwwerktuigen te kiezen; dit laatste getuigend van een waarlijk kinderlijke opvatting der economische interdependentie).

Ten slotte de moeilijkheden tusschen arbeiders en werkgevers. Op de aansporing van De Peyerimhoff, zich niet als werkgevers en werknemers tegenover de vraagstukken te stellen, maar objectief, antwoordde Jouhaux: „Hoe kunnen wij dat? Wij, vertegenwoordigers van arbeiders en werkgevers? Wij kunnen toch niet uit onze huid kruipen?”

Beiden hadden gelijk. Daaruit blijkt, dat er iets faalt aan de organisatie der Commissie.

Met de toevoeging der landbouwdeskundigen heeft men o.i. het paard van Troje, een volkomen onevenwichtige werkwijze, binnengehaald. Verreweg de beste samenstelling der Raadgevende Commissie zou zijn, haar te laten bestaan, — onder leiding van politici van internationale beteekenis als Colijn —, uit economen van gelijken rang, bijgestaan door *deskundigen* uit alle kringen en categorieën der productie. De hoofdrol moet echter worden gespeeld door economen, d.w.z. *onpartijdige, niet belanghebbende, universeele deskundigen*.

Bij deze hervorming past eene andere, die echter psychologisch even bezwaarlijk is als zij logisch aangewezen is: het omzetten van het Arbeidsbureau in een algemeen economisch bureau onder wetenschappelijke leiding. Daarmede had de Commissie de outillage, die haar nu ten onrechte ontbreekt, en die evenzeer in het belang der arbeiders is als in dat van welke andere categorie der samenleving dan ook. Er zal echter nog wel wat water door het meer van Genève gaan, voor het zóover is; komen echter moet het.

Bij onze denkbeelden sluit zich geheel een voorstel aan, dat Serruys bij het scheiden van de markt deed, te weten, de indeeling der stof in onderwerpen van industrie, handel en landbouw te doen vervallen. Waar Serruys de meening uitsprak, dat deze indeeling in den aanvang wel juist was geweest, maar thans niet meer deugde, zijn wij van meening, dat zij nimmer gedeugd heeft.

De juiste indeeling kwam als vanzelf te voorschijn uit de rede van den voorzitter van het Economisch Comité, Trendelenburg, toen hij uiteenzette, dat wij te doen hadden met de belemmeringen, aan de drie zijden van het internationaal economisch verkeer in den weg gelegd, te weten, aan het goederen-, het personen- en het kapitaalverkeer.

Deze twee hervormingen, het geven van den hoofdinvloed aan economen en een indeeling volgens Trendelenburgs gedachtengang, waarbij dan nog een derde gevoegd moet worden, die tevens door Serruys aangeraden werd, betreffende de formeele werkwijze der Commissie, zijn o.i. noodig, wil er van het werk der Commissie iets terecht komen. Merkwaardig genoeg, heeft de Economische Commissie voor de beantwoording der vraag, welke economische tendenties gevaar voor den vrede opleveren, volgens de mededeeling van haren voorzitter, geleerden geraadpleegd. Nu is dit feitelijk het geheele probleem, zoo merkte Trendelenburg zeer juist op, dat aan de economische conferentie ter oplossing was gegeven. Met het oog op de consolidatie van den vrede werd zij bijeengeroepen. De Economische Commissie toonde derhalve zeer goed in te zien, op welke categorie van persoonlijkheden een beroep moet worden gedaan wil men tot een oplossing komen. Zij moge er naar handelen, in hare raadslagen aan den Raad van den Volkenbond, meer dan tot dusver.

Met nog zoo uitvoerige berichten over kolen en suiker, industrie en landbouw, of rationalisatie, komen wij er niet. Het gaat om het gecompliceerde raderwerk van het economisch leven. Dat kan alleen het geëoefend oog van den econoom volgen. Wij doen bij niemand onder in appreciatie voor de „princes de l'industrie”. Maar ook voor hen geldt het: schoenmaker, blijf bij uw leest.

Wat overigens de debatten en het rapport betreft, daarover nog slechts een enkele opmerking. Meer dan eens bleek, hoe groot gewicht men hecht aan den uitslag der Engelsche verkiezingen. Ieder wenscht namelijk, dat de *ander* het goede voorbeeld zal geven en zonder twijfel zou men uit een conservatieve overwinning in Groot-Brittannië het recht putten, nu zelf ook door te gaan op den weg der protectie.

Wederom bleek, dat het juist de staten zijn, waar steeds hooge tarieven gelden, die er nog steeds een schepje opdoen, volgens het herhaaldelijk van vrijhandelszijde opgemerkte verschijnsel, dat in zake tarieven, l'appétit vient en mangeant.

Maar één bemoedigende verklaring hebben wij persoonlijk uit de stukken opgedoken en dat is deze, dat het gevaar afnemend zou zijn, dat staten oorlogsindustrieën beschermen. Moge zij waarheid bevatten.

Als steeds beheerschte de Oostenrijker Schüller, leerling van Carl Menger, het debat geheel, evenals Layton gedaan zou hebben, wanneer hij, bescheiden figuur als de eminente redacteur van „The Economist” is, er zich niet toe bepaald had, zich achter de schermen met het redactiewerk bezig te houden.

Het is niet zoo erg, zeide Schüller, dat er nu verwarring is, wanneer wij die maar weten te verdrijven. „*Nous travaillons pour gagner une doctrine.*”

Dit is de waarheid in a nutshell.

E. C. VAN DORP.

NEDERLAND EN SUIKERPREMIES.

De heer A. W. Volz te 's-Gravenhage schrijft ons:

In de Tweede Kamer werd onlangs door een van de leden een wetsvoorstel ingediend en met een meerderheid van slechts 4 stemmen aangenomen. In de dagbladen spreekt men van het „Suikerwetje”, welke benaming misleidend is, daar men uit deze verkleinende omschrijving zoude kunnen afleiden, dat het hier eene geheel onbeduidende wet geldt. Dit is echter allerminst het geval. Het wetsvoorstel, dat nu spoedig in de Eerste Kamer behandeld zal worden, is nl. van verstrekkende beteekenis, zowel in financieel als ook in moreel opzicht.

Financieel komt het voorstel hierop neer, dat aan de in Nederland geproduceerde bietsuiker van Regeeringswege eene premie betaald wordt van f 1.50 per 100 KG., zoolang de doorsneeprijs van het jaar voor geraffineerde suiker in Nederland f 15.50 per 100 KG. of lager is. Ligt de prijs boven f 15.50, maar beneden f 17, dan wordt het verschil tusschen f 17 en den marktprijs uitgekeerd, terwijl bij f 17 of hooger niets meer betaald wordt. Op het oogenblik is de marktwaarde in Holland ongeveer f 12 en zoude dus op deze basis en zelfs nog na een stijging van f 3.50 per 100 KG. of 30 pCt., f 1.50 door den Staat verschuldigd zijn. Hoe belangrijk het daarmede gemoede bedrag ook is, zoo beteekent het op de tegenwoordige lage prijzen eene zeer geringe hulp voor de suikerproducenten. Is echter eenmaal het systeem van suikerpremies ingevoerd, dan zullen de eischen van producenten steeds grooter en dringender worden, evenals dit in andere Europeesche productielanden zich voorgedaan heeft — en zal het kunstmatig instandhouden der industrie den Staat heel veel geld kosten.

De aan eene dergelijke wet verbonden moreele lezwaren zijn, dat andere belangen geschaad worden. In de eerste plaats zoude het groote en eenmaal bloeiende raffinadeursbedrijf der Centrale Suikermaatschappij, dat verleden jaar reeds een zwaren tegenslag ondervonden heeft ten gevolge van het verhoo-gen der invoerrechten op geraffineerde suiker in Engeland, opnieuw zeer getroffen worden, en verder zoude de suikercultuur in de Nederlandsche koloniën benadeeld worden. Een en ander werd met klem uitgedrukt in een onlangs door de Amsterdamsche Kamer van Koophandel aan de Eerste Kamer gezonden adres.

Ook mag even herinnerd worden aan het feit, dat dit premiestelsel ingevoerd zoude worden, terwijl tegelijkertijd in Genève de afgevaardigden van de verschillende suikerproducerende landen bijelkaar zijn om maatregelen te beramen tegen de bestaande overproductie van suiker, die haar oorzaak vindt in het kunstmatig door groote Regeeringssubsidies en protectionistische maatregelen in het leven houden van eene niet renderende bietsuikerindustrie in de meeste landen van Europa.

Tot dusver heeft Nederland zich vrij weten te houden van het ongezonde premiestelsel, dat aan andere landen schatten geld kost. Het is te hopen, dat de Eerste Kamer een open oog zal hebben voor de bezwaren, uiteengezet in het adres van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel en van andere voor- aanstaande lichamen in Nederland, en het met eene luttele meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen z.g. „Suikerwetje”, dat toch van zoo groote beteekenis is en verstrekkende gevolgen kan hebben, zal verwerpen.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand April 1929, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden van 1929 in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1928.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 40.127.700 op tegen *f* 42.415.800 in April 1928 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van *f* 2.288.100. Daarentegen overtrof de opbrengst in de afgelopen maand 1/12 der raming met een bedrag van *f* 865.600.

De totaal-opbrengst over de eerste vier maanden van dit jaar bedroeg *f* 161.269.500, d.i. *f* 654.300 minder dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. De raming werd evenwel in bedoelde periode overschreden en wel met *f* 4.221.200.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de grondbelasting, de personeele belasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de geslacht-, de wijn-, de bier- en de tabakaccijns, de rechten en boeten van registratie en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de inkomstenbelasting, de zout-, de gedistilleerd- en de suikeraccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de domeinen. Eene vergelijking der cijfers doet zien, dat de vermindering in opbrengst grootendeels aan het trager vloeien der successiebelasting is toe te schrijven. Ook de inkomstenbelasting en de gedistilleerdaccijns liepen vrij belangrijk in opbrengst terug, doch dit decres werd gedeeltelijk door een stijging in opbrengst van de registratierechten gecompenseerd.

In tegenstelling met de vorige maand gaf de grondbelasting een stijging in opbrengst, zij het tot het niet belangrijke bedrag van *f* 18.900. Door de lagere ontvangsten, die deze belasting in de beide vorige maanden van dit jaar opleverde, als gevolg van eene kleine vertraging in de aanslagsregeling van het dienstjaar 1929, bleef de opbrengst over het tijdvak Januari t.m. April *f* 207.700 beneden die van dezelfde maanden van 1928. Ook de raming werd niet bereikt; de opbrengst bedroeg *f* 921.200 minder. Vermoedelijk zal de verkregen achterstand wel spoedig zijn ingehaald.

De personeele belasting leverde ditmaal, in tegenstelling met de vorige maand, een surplus boven de inkomst van April 1928. Het voordeelig verschil beliep *f* 246.300. Dat in de afgelopen maand slechts het geringe bedrag van *f* 267.300 viel te boeken, is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat in de

maand April de einduitkeering van de provinciale en gemeente-opcenten betreffende den vorigen dienst pleegt plaats te hebben. Overtrof in vroegere jaren deze uitkeering steeds de opbrengst, de beide laatste jaren bleef nog een klein bedrag over, dat ten bate der middelen kon worden geboekt. Ditmaal schijnt de einduitkeering iets lager te zijn geweest dan het vorige jaar als gevolg van den gunstigen stand der invordering. Gerekend over vier maanden kwam, in 1929 *f* 179.400 minder in dan in het vorige jaar. Ook bij de raming bleef de opbrengst in dat tijdvak ten achter (opbrengst *f* 2.846.800 minder). Dit is echter geheel normaal, daar de personeele belasting voor het grootste deel in het midden des jaars binnenkomt.

De inkomstenbelasting bracht in de afgelopen maand *f* 1.401.000 minder op dan in April 1928. Deze daling vindt haar grond in de verlaging van het tarief bij de wet van 15 Maart 1928 (Staatsblad No. 62), welke eerst met ingang van 1 Mei van dat jaar in werking trad. Daar de inkomstenbelasting in het 2e kwartaal van het jaar doorgaans ruim vloeit, is het begrijpelijk, dat de raming met meer dan *f* 3½ miljoen werd overschreden. Vergelijkt men de ontvangsten over de eerste vier maanden van 1928 en 1929, dan blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden onderverdeeld:

	Jan. t/m. Apr. 1928	Jan. t/m. Apr. 1929
1925/26....	<i>f</i> 455.900	—
1926/27....	„ 2.348.600	<i>f</i> 197.700
1927/28....	„ 34.594.900	„ 1.233.900
1928/29....	—	„ 30.991.900
Totaal.	<i>f</i> 37.399.400	<i>f</i> 32.423.500

De vergelijking valt in elk opzicht in het nadeel van 1929 uit. Niet alleen het loopende belastingjaar, doch ook de oude dienstjaren leverden minder voor de schatkist op, zoodat in totaal *f* 4.976.000 minder binnenkwam. Daarentegen werd de raming in de eerste vier maanden van dit jaar met *f* 5.756.700 overtroffen, doch dit is, gelijk reeds werd opgemerkt, een gewoon verschijnsel, daar de inkomstenbelasting in het tijdvak Januari t.m. Mei voor het grootste deel wordt ontvangen.

De vermogensbelasting bleef zich in stijgende lijn bewegen en gaf ditmaal *f* 222.200 méér te boeken; de stijging staat in verband met de hoogere kohierbedragen van het dienstjaar 1928/1929. Ook de raming werd overschreden (met ruim *f* 590.000). Gerekend over vier maanden leverde 1929 *f* 601.500 meer op dan het vorige jaar, terwijl een derde der raming met een bedrag van *f* 804.500 werd overschreden.

De dividend- en tantiëmebelasting liep opnieuw in opbrengst vooruit, ditmaal met *f* 150.200, waardoor het in de eerste vier maanden ingekomen opbrengstcijfer *f* 1.601.000 steeg boven dat van hetzelfde tijdvak van 1928. Daarentegen werd de raming in dien tijd niet bereikt (nadeelig verschil *f* 1.831.100). Zooals reeds in het vorige overzicht werd opgemerkt, valt bij de dividend- en tantiëmebelasting eene vroegere ontvangst waar te nemen, waardoor de gunstige maanden van deze op onregelmatige wijze binnenkomende belasting naar het begin van het jaar verschuiven. Vandaar de ruimere ontvangsten in de afgelopen maanden. Eerst over eenigen tijd kan blijken, of de stijging in opbrengst van blijvenden aard is geweest.

De rechten op den invoer gaven weer een stijging in opbrengst te zien (van *f* 538.300), evenals het statistiekrecht, dat *f* 49.200 méér opleverde. Beide middelen gaven ook meer dan 1/12 der raming. Bij vergelijking van de opbrengsten over de eerste vier maanden blijken de invoerrechten *f* 225.100 meer, doch het statistiekrecht *f* 4.500 minder te hebben opgebracht. Ten aanzien van de raming valt eenzelfde verhouding waar te nemen; de invoerrechten gaven *f* 1.160.000 boven 1/3 van het geraamde opbrengstcijfer, terwijl het statistiekrecht daarbij *f* 21.300 ten achter bleef.

De accijnzen vertoonden een onderling verschillend beeld. De zoutaccijnzen wees een daling aan van f 39.800, waarvan de oorzaak niet geheel zeker is; wellicht is de invoer van gemalen mijnzout toegenomen en heeft dit de ontvangst uit dit middel ongunstig beïnvloed. Bleef de zoutaccijnzen zich dus in dalende lijn bewegen, dit was niet het geval met den geslachtaccijnzen, welke bijzonder ruim vloeide en f 133.800 meer in de schatkist bracht. In totaal kwam in de afgelopen maand f 1.042.500 binnen, een ontvangst, die slechts in de maand October 1928 werd overtroffen, en waarin vermoedelijk het meerder verbruik van rundvleesch tot uitdrukking komt. De wijnaccijnzen leverde vrijwel evenveel op als in de maand April van het vorige jaar (ruim f 700 méér). De gedistilleerdaccijnzen vertoonde een decres van f 1.058.800, een teruggang, die niet behoeft te verwonderen, indien men in aanmerking neemt, dat niet alleen de bij de wet van 7 Februari 1929 (Staatsblad No. 37) tot stand gebrachte verlaging van het tarief met 1 Maart jl. in werking is getreden, doch dat deze tariefsverlaging bovendien gepaard ging met terug-gave van accijnzen over den nog aanwezigen voorraad gedistilleerd. Dit neemt intusschen niet weg, dat een maandontvangst van ruim f 2½ miljoen, bijna f 1.250.000, beneden 1/12 der raming, wel zeer aan den lagen kant is. De bieraccijnzen gaf ditmaal een flink accres (van f 326.400), en leverde zodoende f 1.309.600 voor de schatkist op, een voor dezen tijd van het jaar hooge opbrengst. De lagere ontvangsten der beide voorgaande maanden werden door deze stijging ruimschoots gecompenseerd; gerekend over vier maanden kwam tot dusver f 401.300 méér binnen dan in de gelijknamige maanden van het vorige jaar. Na de enorme stijging, die de suikeraccijnzen in de maand Maart 1929 te zien gaf, was het te verwachten, dat de maand April van dit jaar minder gunstig zou uitvallen. De inkomst uit dit middel daalde dan ook met f 963.100 en leverde daardoor f 2.660.100 op. Sedert Mei 1924 werd zulk een lage opbrengst niet geboekt. Vergeleken met 1/12 der raming beliep de teruggang f 1.281.600, waarbij bovendien moet worden bedacht, dat de maand April vijf verschijndagen van den krediettermijn telde. Vermoedelijk zal de achterstand echter wel in de volgende maanden worden ingehaald. Eindelijk trekt nog de tabakaccijnzen de aandacht, welke een surplus van f 372.300 opleverde boven de ontvangst van April 1928, waarschijnlijk te danken aan de verbeterde controlemaatregelen.

Een vergelijking van de opbrengst der accijnzen over de eerste vier maanden van 1928 en 1929 en van de raming, leidt tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 4 m. 1928	Opbrengst 4 m. 1929	Raming 4 m. 1929
Zout	f 689.900	f 616.700	f 666.700
Geslacht....	„ 3.430.400	„ 3.699.400	„ 3.666.700
Wijn	„ 720.100	„ 717.800	„ 883.300
Gedistilleerd „	„ 14.064.500	„ 11.262.800	„ 15.000.000
Bier	„ 3.840.200	„ 4.241.600	„ 4.666.700
Suiker	„ 15.692.000	„ 14.981.500	„ 15.766.700
Tabak	„ 7.690.100	„ 8.546.400	„ 7.833.300

De belasting op gouden en zilveren werken gaf ditmaal een mindere bate van f 200, waarbij echter 1/12 der raming met bijna f 6.000 werd overschreden. In totaal kwam tot dusver f 12.500 minder binnen dan in het vorige jaar, doch f 200 meer dan 1/3 der raming.

De rechten en boeten van zegel vertoonden een lager opbrengstcijfer van f 316.600, hetgeen voor het grootste deel aan een trager vloeien der beursbelasting was te wijten, welke een bedrag van f 183.600 in opbrengst terugliep. Gerekend over vier maanden werd in het loopende jaar f 169.400 minder geïnd dan in het voorafgaande; daarentegen werd de raming in dat tijdvak met f 725.300 overtroffen. De registratierechten brachten in de afgelopen maand f 3.625.800 op, een voor dit middel zeer hoog bedrag, dat slechts zelden werd bereikt. In de maand April

van het vorige jaar kwam f 1.588.300 minder binnen. De zeer groote aandeeluitgifte, welke in de afgelopen maanden plaats vond, deed haar invloed nog gevoelen. Dit blijkt ook uit de cijfers over de eerste vier maanden van dit jaar, welke f 4.900.900 boven die van het tijdvak Januari t.m. April 1928 en f 4.269.400 boven 1/3 der raming uitkwamen. Er is evenwel rekening mede te houden, dat de registratierechten deels van wisselvalligen aard zijn, en dat deze gunstige uitkomst door volgende maandopbrengsten voor een deel teniet kan worden gedaan.

De successierechten wezen eene daling aan van niet minder dan f 2.163.600, waarbij intusschen moet worden bedacht, dat de ontvangst van April 1928 abnormaal hoog was. Op zichzelf beschouwd was de afgelopen maand voor dit middel niet zoo slecht, daar nog ongeveer f 20.000 boven 1/12 der raming kon worden geboekt. Over de eerste vier maanden werd in het loopende jaar f 274.500 minder ontvangen dan in het voorafgaande jaar; daarentegen werd de raming in dien tijd met f 1.865.100 overtroffen.

De domeinen gaven f 15.800 minder door toevallige omstandigheden. Daarentegen liepen de loodsgelden ditmaal voor het eerst in dit jaar eenigszins in opbrengst vooruit, al is een vooruitgang van f 24.000 ook niet zoo belangrijk. Gerekend over vier maanden maakte dit middel op den middenstaat een minder goed figuur; het loopende jaar bracht f 128.300 minder binnen dan het vorige en f 110.500 minder dan 4/12 der raming.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” vertoonden opnieuw een vermeerdering en kwamen van f 7.696.700 op f 8.327.100. Van laatstgenoemd bedrag was ruim f 5.600.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken (Verdedigingsbelasting Ia is met ingang van dit jaar verdwenen en vervangen door opcenten op de Vermogensbelasting). In de eerste vier maanden was eene stijging in opbrengst waar te nemen van f 1.626.800. De zegelrechten van buitenlandsche effecten liepen in dat tijdvak met f 67.800 terug, waarin een kleine vermindering der emissies van buitenlandsche fondsen tot uitdrukking komt.

Voor het „Wegenfonds” werd in de afgelopen maand f 3.466.600 ontvangen, tegen f 3.283.300 in April 1928. Van eerstgenoemd bedrag kwam f 23.600 op rekening van de rijwielbelasting en de rest op rekening van de Wegenbelasting. De maanden April en Mei zijn voor laatstgenoemde belasting bijzonder gunstig. In de eerste vier maanden kwam aan het Wegenfonds f 4.522.600 ten goede, waarvan f 4.466.600 wegenbelasting. In de eerste vier maanden van 1928 werd slechts f 3.668.100 wegenbelasting ontvangen; toen kwam evenwel bovendien nog f 4.814.900 aan rijwielbelasting binnen, welke destijds grotendeels in de maand Januari werd ontvangen. Tot dusver leverde de rijwielbelasting in 1929 niet meer dan f 56.000 op.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE INDUSTRIËELE ONTWIKKELING VAN DE UNIE DER RUSSISCHE SOWJETREPUBLIEKEN.

De Heer G. Böse te Heidelberg schrijft ons:

Hoewel reeds sedert den tijd van Peter de Groote in Rusland pogingen aangewend worden tot industrialisatie van het land en tot exploitatie van de enorme bodemrijkdommen, bleef het in hoofdzaak een landbouwstaat. Rondom St. Petersburg en Moskou en in Zuid-Oekraïne ontstonden evenwel belangrijke industriele centra met behulp van buitenlandsch kapitaal en met bezetting van de leidende posities door buitenlanders. In den oorlog werden vele bedrijven voor de fabricatie van oorlogsmateriaal ingericht. Tijdens de revolutionnaire onlusten werden groote gedeelten van de nationale industrie vernield; vele fabrieken werden zelfs tijdelijk geheel verlaten. Naargelang de politieke en de economische rust te-

rugkeerden, begonnen de Bolsjewisten met den wederopbouw der industrie. Om verschillende redenen had de staat er belang bij de industriële ontwikkeling sterk aan te moedigen.

De industriële politiek der Sowjets, welke op de toekomst is ingesteld en waarvan de kosten in hoofdzaak door den landbouw moeten worden opgebracht — door het ter beschikking stellen van landbouwproducten voor uitvoer als compensatie voor in te voeren productiemiddelen — is erop gericht het land economisch van den invoer van industriële producten onafhankelijk te maken met de daarmede gepaard gaande gevolgen voor den wisselkoers en de politieke overweging om het proletariaat, de kern van de communistische organisatie, materiëel te steunen en daardoor vaster aan hen te binden. Deze politiek omvat dat deel van het groote economische programma, dat nog het meest aan de bedoelingen van het bolsjewistisch bewind — namelijk het ten volle voordeel trekken van de productiekrachten en deze volgens bepaalde nauwkeurig ontworpen plannen te ontwikkelen — beantwoordt, want het overzicht is betrekkelijk gemakkelijk en de industrie ondervindt minder schade van onvoorziene gebeurtenissen met haar invloed op de bedrijfsresultaten dan b.v. de landbouw van natuurrampen.

Een grootere controle van één centraalpunt uit, is bij een klein aantal groote bedrijven uiteraard gemakkelijker dan bij een groot aantal kleine ondernemingen, die bovendien ook moeilijker te rationaliseeren zijn. Het volgende staatje geeft een beeld van de structuurveranderingen der geheele industrie gedurende de laatste jaren:

in miljoenen voor-oorlogsche roebels

	1913	1921/22	1926/27	1927/28
Grootbedrijf.....	5.620	1.490	6.611	7.558
Kleinbedrijf.....	1.390	480	1.209	1.312
	7.011	1.970	7.820	8.870

Daaruit blijkt het toenemend overwicht der grootbedrijven (met ten minste 16 arbeiders bij gebruik van motorische kracht en 30 zonder dat gebruik), waarvan ongeveer 90 pCt. op rekening komt van den Staat, ruim 6 pCt. op rekening van coöperatieve vereenigingen en de rest op rekening van particulieren, aan wie deze bedrijven zijn verpacht. De officiële Sowjetstatistiek, waarop men uitsluitend is aangewezen, vermeldde voor het bedrijfsjaar 1926/27 als gemiddelde grootte der bedrijven van de verschillende takken der industrie:

IJzer- en staalproductie.....	2.665 arbeiders
Winnen van metalen	1.617 "
Machinefabrieken en voertuigenbouw	2.042 "
Scheepsbouw	2.113 "
Fabrieken voor landbouwmachines	784 "
Metaalbedrijven	631 "

Het aantal arbeidskrachten steeg van 1.854.300 in 1926/27 tot 1.989.600 in 1927/28. De gemiddelde arbeidsproductie blijft echter nog beneden het peil van 1913, hetgeen in hoofdzaak moet worden toegeschreven aan de toestanden in de ijzer- en staalindustrie, waarbij de opbouw en de moderniseering der bedrijven veel arbeidskrachten in beslag hebben genomen. De pogingen tot verlaging der productie-kosten werden met succes bekroond en wel voor de eerste maal van eenige betekenis gedurende de bedrijfsjaren 1923/24 en 1924/25. In 1925/26 en in de eerste helft van het bedrijfsjaar 1926/27 trad weder een reactie in, terwijl in de tweede helft van laatstgenoemd jaar een verlaging van 1.5 pCt. (tegenover een raming van 6 pCt.) en in 1927/28 een verlaging van 5.1 pCt. (raming 6.3 pCt.) kon worden verkregen. Bovendien wordt de invloed van de rationalisatie langzamerhand merkbaar. Door normalisatie en standaardisatie ontstonden reeds meer dan 300 normen en standaarden, die in de geheele industrie toepassing vinden. Tengevolge van

fusies neemt de rentabiliteit der bedrijven toe, zooals o.m. die der Moskousche katoenindustrie. Het aantal fabrieken voor landbouwmachines bijv. daalde van 912 in 1913 tot 38 in het bedrijfsjaar 1927/28, terwijl de totale productie met 75 pCt. steeg. Verschillende fabrieken der electro-technische nijverheid gingen onderling op groote schaal tot specialisatie over, wat, evenals ook in de ijzersmelterijen en machinefabrieken, resultaten begint op te leveren.

De Sowjets hebben bijtijds ingezien, dat de industrie niet alleen langs technischen weg rationeel kan worden opgebouwd, doch dat tevens de opvoeding der arbeiders een belangrijke rol moet spelen. Het betreft hier de opleiding tot geschoolde krachten en het opwekken en versterken van het economisch bewustzijn onder de breede lagen van het proletariaat, waardoor de officiële economische politiek in staat wordt gesteld voor een toekomstigen bloei van de volkshuishouding als geheel thans offers te vragen. De belangrijkste industriële centra bezitten instellingen zooals volksuniversiteiten en scholen tot opleiding van bekwame vakarbeiders, waarin tot 1 October 1927 15.000 arbeiders uit de verschillende takken der industrie onderwijs hebben genoten.

Volgens een tot in details uitgewerkt schema worden alle steunverleeningen aan de industrie, de daarin te beleggen kapitalen, de credietverleening op korten en langen termijn, de vaststelling van den omvang der productie, de gegevens omtrent de verlaging der kosten en de arbeidsproductiviteit aan de hand van zoogenaamde controlecijfers van tevoren berekend, d.w.z. dat de nationale industrie volgens door de Staatscommissie na voorafgaande raadpleging der verschillende vakinstanties voorgeschreven reglementen tot ontwikkeling wordt gebracht. Elk jaar wordt zoowel voor het volgende jaar als voor de eerstvolgende vijf jaren een economisch programma opgesteld, waarin de in de toekomst te volgen politiek in groote trekken wordt aangegeven. Wel kwamen er in den loop der jaren tusschen de op deze wijze opgestelde cijfers en de werkelijk verkregen resultaten belangrijke verschillen voor, doch men kan ervan overtuigd zijn, dat de structuur van de bolsjewistische industrie in sterke mate door dit programma wordt beïnvloed. Een tweede vraag, die hier niet onderzocht behoeft te worden is, of dit systeem wel de grootst mogelijke productiviteit van de volkshuishouding waarborgt.

De Sowjets hebben in 1925/26 811 miljoen roebels, in 1926/27 1068 en in 1927/28 1304 miljoen roebel in de industrie belegd, aanvankelijk grootendeels voor uitbreiding en verbouwing van reeds bestaande bedrijven, doch naderhand meer speciaal voor het oprichten van nieuwe bedrijven. Het totaal in de industrie belegde kapitaal zou in het bedrijfsjaar 1927/28 met ongeveer 2031 miljoen roebel zijn toegenomen. De netto-winst over dat tijdvak bedraagt volgens de officiële statistiek na aftrek van de in enkele takken der industrie geleden verliezen 743 miljoen roebel; 440 miljoen roebel werden op het amortisatiefonds overgeschreven en 462 miljoen roebel kwamen aan den staat, als aandeel in de winst, belasting, enz., welke bedragen volgens de bepalingen van het economisch programma onder bijvoeging van nieuwe middelen voor de bovengenoemde beleggingen werden aangewend. De staat verleende in 1927/28 voor een bedrag van 727 miljoen roebel crediet op langen termijn, (in 1926/27 536 miljoen roebel), terwijl voor crediet op korten termijn slechts een bedrag van 330 miljoen roebel was uitgetrokken, dat echter overschreden is. De productiewaarde van de staatsindustrie is voor 1927/28 op een bedrag van 6.4 milliard vooroorlogsche roebels vastgesteld, tegenover 5.2 milliard vooroorlogsche roebels een jaar tevoren, hetgeen een toeneming van 23 pCt. beteekent. Dergelijke ramingen der productiewaarde van een industrie zijn echter uiteraard zeer twijfelachtig.

Voor een beoordeeling van de toekomstige indus-

triele ontwikkeling der U.S.S.R. is vooral het door de Staatscommissie voor het bedrijfsjaar 1928/29 vastgestelde programma van belang. Het in de staats-industrie te investeren kapitaal is op 1659 miljoen roebel vastgesteld, waarbij voor de verschillende bedrijfstakken de volgende bedragen worden genoemd:

Steenkolenmijnbouw	161 miljoen Roebels
Naphta-industrie	217,5 " "
Metaal	449,9 " "
Chemische	146,8 " "
Electrotechnische industrie ..	28 " "
Bouwmateriaal	92 " "
Hout- en houtbewerking.....	74,5 " "
Textielindustrie	188,4 " "
Papier	31,5 " "
Suiker	51 " "
Leder	26 " "

Blijkens de controlecijfers heeft de waarde van de jaarlijksche industriële productie in 1928/29 met een bedrag van 19.04 milliard roebel (1927/28 16.48 milliard roebel) voor de eerste maal die der landbouwnijverheid met een bedrag van 18.6 milliard roebel overtroffen. De stijging van de productie is gemiddeld op 19.2 pCt. geraamd, voor de ijzer- en staalindustrie op 21.8 pCt. en voor de verwerkende industrie op 17.3 pCt. De productiviteit van den arbeid zal met 14 pCt. en de arbeidsloonen met 6 pCt. worden opgevoerd. Naast een uitbreiding van het aantal arbeiders met 4.7 pCt. is een verlaging van de productiekosten met 6 pCt. geraamd.

* * *

Tot de hoofdlijnen van dit programma behooren dus een versneld ontwikkelingstempo van de industrie, vooral wat de productiemiddelen betreft, gepaard gaande met een streven tot verdere verlaging van de prijzen, de betrekkelijke verwaarloozing van het kleinbedrijf ten opzichte van de groote en middelmatige bedrijven (Censusindustrie) als begeleidend verschijnsel van de rationalisatiepolitiek en de pogingen om tegelijk met de stijging van de productie den levensstandaard van de arbeidersklasse, zoowel door loonsverhoging als door verkorting van den arbeidstijd, op een hooger peil te brengen. Bij de uitvoering van het manifest van het Centrale Comité van de U.S.S.R. van 15 October 1927 heeft de Raad van Volkscommissarissen besloten den zevenurigen werkdag als norm tot 1 October 1933 voor alle industriële productietakken te handhaven. Uit de controlecijfers voor de eerstvolgende jaren blijkt, dat de ontwikkelingscurve der industrie verder zal stijgen. Voor investering in de staatsindustrie zijn de volgende bedragen uitgetrokken:

1929/30....	2315 miljoen Roebel
1930/31....	2487 " "
1931/32....	2467 " "
1932/33....	2265 " "

waarbij de productiemiddelenindustrieën weder sterk bevoorrecht worden boven de industrieën, die consumptiegoederen vervaardigen, terwijl de voor nieuwbouw uitgetrokken bedragen een stijgende lijn vertoonen. De productiekosten mogen in 1932/33 nog slechts 75.3 pCt. van die in 1927/28 bedragen. Gedurende die periode is naast een aanzienlijke stijging van het aantal arbeiders op een zoo sterke uitbreiding van de bruto-productie gerekend, dat een verhoging van de productiviteit van den arbeid als voorwaarde mag worden gesteld. De voor de financiering van de industrie benodigde geldmiddelen moeten tot 1932/33 voor ongeveer 80 pCt. uit eigen winsten worden gedekt.

* * *

Ten slotte volgen nog eenige gegevens over de voornaamste takken der industrie.

Het aantal schachten en mijngangen in de *kolenmijnen* steeg in den loop van het bedrijfsjaar 1926/27 van 418 tot 453. Het jaar 1927/28 beantwoordde in zoverre niet aan de verwachtingen, dat de omvang

der productie slechts met 12.4 pCt., of 3 pCt. minder dan geraamd was, kon worden verhoogd, hetgeen aan den sterken achteruitgang van de productie in het Donetsbekken ten gevolge van de bekende sabotagehandelingen wordt toegeschreven. De daling der onkosten bedroeg slechts 1.5 pCt. in plaats van 3.5 pCt. De officieele statistiek noemt de volgende productiecijfers:

	in 1000 tonnen
1913	28.053
1921/22.....	10.431
1926/27.....	31.008
1927/28.....	34.840

Voor 1928/29 is een verdere stijging van 14.1 pCt. geraamd. De cokesproductie steeg van 3.4 miljoen ton in 1926/27 tot 3.9 miljoen in 1927/28.

De uitbreiding van de *naphtaproductie* leverde belangrijke resultaten op: De productie bedroeg in 1927/28 12.8 pCt. meer dan in 1926/27, waardoor het geraamde quantum met 1.9 pCt. werd overschreden. De onkosten konden echter slechts met 1.1 pCt. in plaats van met 2.1 pCt. afnemen. De opbrengst van de drie petroleumgebieden Bakoe, Grosny en Emba bedroeg in 1927/28 11.399.137 ton en in 1926/27 10.084.984 ton, terwijl het programma voor 1928/29 een vermeerdering tot 12.960.000 ton aangeeft. Het peil van 1913 werd in 1927/28 reeds met 31.3 pCt. overtroffen. De uitvoer van petroleum is voor den buitenlandschen handel van Sowjet-Rusland van zeer groote beteekenis. Deze bereikte in 1927/28 een hoogte van 2.728.000 ton, terwijl in 1913, dat een zeer ongunstig jaar was, slechts 948.000 ton werd geëxporteerd.

De verbetering van de transportmiddelen is bij den strijd om den afzet van groot belang. Vóór den oorlog bestond er maar één petroleumleiding tusschen Bakoe en Batoem, terwijl thans een nieuwe leiding tusschen deze twee plaatsen in aanbouw is. Tusschen Grosny en Tuapse is eveneens een nieuwe leiding aangelegd, terwijl voorts nieuwe leidingen tusschen Emba en Samara, Machatsch-Kala en Moskou, Machatsch-Kala en Rostow zijn ontworpen.

De *ijzer- en staalindustrie*, die uitsluitend op de eigen ertsmijnen is opgebouwd, heeft nog met groote moeilijkheden te kampen. Niettemin steeg het aantal hoogovens, dat in 1913 136, evenwel met geringere capaciteit, bedroeg, gedurende het bedrijfsjaar 1926/27 van 59 tot 68. Uit de volgende tabel blijkt de ontwikkeling:

	Ruwijzer	Ruwstaal	Pletterijproducten
		in 1000 tonnen	
1913 ..	4216	4247	3509
1921/22 ..	172	318	259
1927/28 ..	3283	4150	3367

In 1927/28 werd de in het economisch programma vastgestelde productie voor ruwstaal met 4.3 pCt. en voor pletterijproducten met bijna 9 pCt. overschreden; de ruwijzerproductie bleef evenwel 3.2 pCt. beneden de raming. De betrekkelijke achterstand in de ijzer- en staalindustrie is veroorzaakt door den bijzonder slechten toestand, waarin de fabrieken na den oorlog en de revolutie verkeerden en aan wier herstel, moderniseering en nieuwbouw bijzonder hoge kosten waren verbonden. Zoodra het belangrijkste deel van de reorganisatie zal zijn verricht, zullen de resultaten ongetwijfeld gunstiger worden.

De omvang der *machine-industrie* is op het oogenblik nog gering. Een uitzondering vormt echter de fabricatie van landbouwmachines, wier waarde in 1927/28 van 99.6 tot 132.1 miljoen roebel steeg, hetgeen een verdubbeling beteekent ten opzichte van de vóóroorlogse periode. Met dit ontwikkelingstempo staat zij bevendien aan de spits van alle takken der industrie. De invoer, in 1924/25 nog ca. 55 pCt. van de productie, bedraagt thans slechts 10 pCt. daarvan.

De *scheepsbouw* is door het verlies van de Baltische provincies zeer achteruitgegaan. In het bedrijfsjaar 1927/28 steeg de waarde der productie door op-

voering op andere plaatsen, zoals Leningrad, Nikolajew en Sebastopol van 44.8 tot 60.3 miljoen roebel.

De productievoorwaarden in de *ijzerertsdelverijen* hebben na den oorlog essentiele veranderingen ondergaan. Doordat de bovengrondse voorraden in Kriwoi-Rog (Oekraïne) uitgeput raakten, moest meer en meer tot ondergronds delven worden overgegaan, hetgeen in de betrekkelijk lage opbrengstcijfers tot uitdrukking komt. In 1926/27 werd slechts 4.96 miljoen ton of ca. 53.8 pCt. van de hoeveelheid van 1913 gedolven. Inmiddels werd echter met het delven der ijzerertslagen te Kertsch in het Verre Oosten een aanvang gemaakt.

De *manganertsproductie* daarentegen heeft reeds lang de vóóroorlogsche cijfers overtroffen. Door deelneming van buitenlandsche concessionarissen kon een gedeeltelijke rationalisatie der bedrijven worden doorgevoerd. Terwijl in 1913 zes bedrijven 276.000 ton mangaanerts opleverden, steeg de productie van drie bedrijven in liquidatie en één zich uitbreidend bedrijf in 1926/27 tot 470.000 ton. De opbrengst moet in 1931/32 een hoogte van 650.000 à 700.000 ton hebben bereikt.

In de *textielindustrie* werd het aantal in bedrijf zijnde katoenspindels in 1926/27 van 6.830.000 tot 7.095.000 verhoogd. De productie van katoenen garens steeg in 1927/28 met 17.1 pCt., die van katoenen weefsels echter slechts met 8 pCt., doordat de weverijen in den loop van dat jaar tot fabricatie van betere kwaliteiten overgingen.

De productie der wolspinnerijen steeg in hetzelfde tijdvak met 16.9 pCt. en die der wolweverijen (fabricaten) met 15.8 pCt.

De linnenindustrie had ten gevolge van den slechten oogst met een gebrek aan grondstoffen te kampen, waardoor de bedrijven maanden lang stil lagen. De productie daalde met 2.6 pCt. in plaats van met 18 pCt. te stijgen, zoals was geraamd. De vervaardiging van kledingstukken en tricotages nam met 93 pCt. toe, waarbij wij opmerken, dat de kleinbedrijven hoe langer hoe meer worden verdrongen.

De *chemische industrie* staat nog geheel in het teken van ontwikkeling. Speciaal de productie van superphosphaat werd sterk opgevoerd.

Ook in de *leder- en schoenenindustrie* vervangt het grootbedrijf steeds meer het handwerk. De behoefte aan schoeisel heeft weder het peil van vóór den oorlog bereikt.

Met de toenemende electricificatie van de sowjet-huishouding stijgt ook de omvang der productie van de *electriciteitswerken*. De productie der publieke en bedrijfscentrales te zamen steeg van 1768 miljoen K.W.U. in 1926/27 tot 2266 miljoen K.W.U. in 1927/28.

AANTEKENINGEN.

De Nederlandsche Metaalnijverheid in 1928.

Aan het twaalfde jaarverslag van de Handelsvereniging van Metaalindustrieelen ontleenen wij het volgende:

Moge de Nederlandsche Metaal-Industrie zich verheugen over vooruitgang gedurende het afgelopen jaar, toch blijft nog steeds verbetering van den toestand gewenscht, hetgeen waarschijnlijk wederom zal blijken onder meer uit de jaarverslagen en dividenden der verschillende ondernemingen. De toeneming der productie en de prijzen zijn nog niet van dien aard, dat van een periode van bloei gesproken kan worden. De prijzen zijn over het algemeen nog matig vooral door de concurrentie van het buitenland op de Nederlandsche en Nederlandsch-Indische markt. Daar komt nog bij de groote moeilijkheid en meermalen de onmogelijkheid om naar verschillende landen te leveren ten gevolge van de daar gevorderde hoge invoerrechten.

Met genoegen constateeren wij, dat in ons eigen land de mentaliteit zowel van Overheidslichamen

als van particulieren gaandeweg verbeterd en men bij gelijken prijs en kwaliteit het Nederlandsche product den voorkeur geeft.

Ook komt aan verschillende lichamen in Nederlandsch-Indië alle lof toe steeds de belangen van de Nederlandsche industrieelen bij leveringen naar Nederlandsch-Indië hoog te houden, maar wij zouden gaarne zien, dat die loftrumpet voor allen gestoken kon worden. Bij den uitvoer naar Nederlandsch-Indië schijnt men zich daar te lande somtijds geen moeite of extra kosten te willen getroosten om Nederlandsche producten te bekomen. Het is voor de Nederlandsche industrie wel ontmoedigend bij vreemde koloniën veelvuldig geweerd te worden ten gevolge van sterke voorkeur voor producten van het eigen moederland zonder daartegenover steun te vinden in een gelijke geestesgesteldheid in onze koloniën.

Niet altijd is echter, al zou de opdrachtgever het nog zoo gaarne willen, bestelling in Nederland mogelijk, omdat wij te duur zijn; doch hiervan make men de industrie geen verwijt. De outillage der grootere fabrieken, die op export aangewezen zijn, is op de hoogte van haar tijd, doch als wij te duur zijn, is zulks ook door de hooge kosten der sociale maatregelen, die op de industrie drukken.

In een op te richten voorlichtingsorgaan om den Indischen afzet te bevorderen, wordt niet veel heil gezien en men ziet meer nut in het aanstellen van goede agenten of het oprichten van verkoopbureaux.

Misschien is het wel gewenscht, dat de Nederlandsche metaalindustrieelen tot meerdere samenwerking trachten te komen en zich daarbij op werkverdeling en specialisatie toeleggen om tot goedkooper productie te geraken en beter te kunnen concurreren.

Bedrijfswinsten in de Vereenigde Staten in 1928.

De enorme hausse op de effectenbeurs te New York moge voor een kleiner of grooter deel overdreven en door de speculatie opgeschroefd zijn, het is evenwel niet te ontkennen, dat zij ten volle gerechtvaardigd is, met het oog op de toenemende welvaart in de Vereenigde Staten en de enorme winsten, die door de industrie gemaakt worden. In verband hiermede is het ongetwijfeld van belang kennis te nemen van de financieele resultaten over het afgelopen jaar van verschillende ondernemingen in onderscheidene bedrijfstakken in de Vereenigde Staten.

Uit een onderzoek, dat The National City Bank of New-York heeft ingesteld blijkt, dat de totale winsten van 900 ondernemingen in 1928 14 pCt. grooter was dan in 1927, zoals de navolgende opstelling weergeeft. Ter vergelijking zijn de winsten over 1926 mede opgenomen.

Van deze 900 ondernemingen behooren meer dan de helft, namelijk 527, tot die, welke onder het hoofd „Manufacturing and Trading” worden samengevat. De gezamenlijke netto-winst van deze ondernemingen bedroeg in het afgelopen jaar \$ 1.758 miljoen, wat vergeleken met 1927, toen de totale winsten van dezelfde ondernemingen \$ 1.446 miljoen beliepen, een stijging van 21.6 pCt. beteekent.

De winsten van de spoorwegen zijn 9.9 pCt. grooter dan in 1927, blijven echter 3.1 pCt. ten achter bij die van 1926, dat evenwel een recordjaar was.

Telefoon- en telegraafmaatschappijen, wier resultaten gebaseerd zijn op de verslagen van 93 ondernemingen, samengevat door het Department of Commerce, zagen haar gezamenlijk netto inkomen toenemen van \$ 233 miljoen tot \$ 255 miljoen, een stijging van 9.4 pCt. in één jaar. Andere „public utility” ondernemingen, zoals die op het gebied van electriciteit, water en gas, boekten een winst van 10.6 pCt., vergeleken met een jaar geleden.

Het bericht van de National City Bank merkt verder nog op, dat de algemeene voorspoed van de laatste jaren niet aan alle bedrijven in gelijke mate ten deel is gevallen, of zelfs maar aan alle ondernemingen in dezelfde industrie. Het totaal bedrag der win-

Netto-winsten in \$ 1000.

Aantal.	Industrie.	Netto-winsten in \$ 1000.			Procent. veranderingen	
		1926	1927	1928	1927-8	1926-8
7	Landbouwwerktuigen	14.569	17.662	22.063	+ 24,9	+ 51,5
8	Amusement	23.684	27.296	36.209	+ 32,7	+ 52,9
23	Kleeding, enz.	17.299	18.499	18.595	+ 0,5	+ 7,5
12	Automobielen	236.228	294.377	348.612	+ 18,4	+ 47,5
24	Auto-onderdeelen	20.406	22.689	41.800	+ 84,2	+ 105,0
3	Luchtvaart	814	1.218	2.161	+ 77,5	+ 165,0
25	Bouwmaterialen	47.003	39.636	37.347	- 5,8	- 20,3
36	Chemicaliën	97.083	104.639	141.414	+ 35,1	+ 45,7
11	Steenkolen	13.189	7.678	7.773	+ 1,2	- 41,1
7	Koper	25.780	22.853	51.325	+ 125,0	+ 99,1
19	Katoen	*1.913	9.076	2.003	- 78,1	+ ....
9	Electrische installaties	11.830	10.759	27.096	+ 152,0	+ 128,0
13	Meel	63.201	68.187	73.034	+ 7,1	+ 15,5
24	Levensmiddelen	67.097	67.178	80.225	+ 19,4	+ 19,5
9	Heating and Plumbing	12.474	11.091	13.357	+ 20,4	+ 7,1
8	Huisraad	19.669	22.648	24.036	+ 6,1	+ 22,2
29	IJzer en staal	211.547	157.530	210.403	+ 33,5	- 0,5
9	Leder en schoenen	22.902	30.528	26.162	- 14,3	+ 14,2
6	Meubelen	5.312	4.225	4.531	+ 7,2	- 14,7
27	Machines	30.694	26.310	29.648	+ 12,7	- 3,4
7	Verduurzaamde levensmiddelen	31.687	16.194	32.282	+ 99,2	+ 1,9
38	Handelsondernemingen	117.624	135.798	150.583	+ 10,9	+ 28,0
14	Niet ijzerhoudende metalen (uitgez. koper)	30.658	25.894	28.015	+ 8,2	- 8,6
6	Kantoorinstallaties	5.785	7.345	8.032	+ 9,4	+ 38,9
7	Papierproducten	6.067	6.975	7.792	+ 11,7	+ 28,4
32	Petroleum	130.023	63.192	123.988	+ 96,2	- 4,6
10	Drukken en uitgeven	5.390	5.729	7.324	+ 27,9	+ 36,0
10	Spoorweguitrusting	22.200	16.823	13.080	- 22,2	- 41,1
14	Rubber	16.777	49.145	27.189	- 44,7	+ 62,1
9	Scheepvaart, enz.	4.910	8.970	7.748	- 13,1	+ 57,6
8	Zijde	6.723	6.288	4.713	- 25,1	- 29,8
13	Suiker	*1.749	10.901	5.488	- 49,8	+ ....
12	Textielproducten. Diversen	11.954	13.806	15.835	+ 14,7	+ 32,5
16	Tabak	75.055	77.957	80.301	+ 3,0	+ 7,0
2	Wol	150	*43	238	+	+ 58,7
20	Diversen	37.963	36.649	47.848	+ 30,5	+ 26,1
527	Manufacturing and Trading	1.440.085	1.445.702	1.758.250	+ 21,6	+ 22,1
185	Spoorwegen	1.231.791	1.085.917	1.193.134	+ 9,9	- 3,1
93	Telefoon en Telegraaf	211.103	233.435	255.265	+ 9,4	+ 20,9
95	Andere Public Utilities	715.153	775.177	857.400	+ 10,6	+ 19,9
900	Totaal	3.598.132	3.540.231	4.064.049	+ 14,8	+ 12,6

* Verlies.

sten is evenwel aanzienlijk toegenomen. De economische structuur van de Vereenigde Staten is evenwel zoo breed en gevarieerd geworden en de algemeene toestand is zoo gezond, dat de reorganisatie van bepaalde industrieën, welke van tijd tot tijd noodzakelijk is, zonder ernstige storingen plaats heeft kunnen grijpen. Statistieken van de voornaamste industrieën met betrekking tot de productie, den afzet en de voorraden, in de laatste jaren opgesteld door het Department of Commerce en verschillende handelslichamen, hebben de gegevens verstrekt, waarop de industrie zich kan instellen om de productie in overeenstemming te brengen met de vraag.

Vergadering van de Vereeniging „Instituut voor Economische Geschriften”.

Op de 15 Mei jl. gehouden algemeene vergadering van de bovengenoemde vereeniging zijn tot leden van den Raad van Beheer benoemd de heeren: Prof. Mr. W. A. Bongers, Prof. Mr. Dr. A. van Gijn, E. Heldring, Dr. A. G. Kröller, Mr. R. J. H. Patijn en Dr. F. M. Wibaut, terwijl Jhr. Mr. L. H. van Lennep als lid van het Dagelijksch Bestuur is herkozen.

Volgens rooster zijn als lid van den Raad van Beheer afgetreden de heeren: Dr. A. W. F. Idenburg, Dr. H. J. Lovink, Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijkevorsel, Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart, J. Bs. Westerdijk en Mr. J. A. de Wilde.

In de vacature, welke ontstaan was door het aftreden van Mr. Q. J. Terpstra als algemeen secretaris, werd voorzien door de benoeming van Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. G. Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand bericht van 18 Mei 1929.

	Aantal fabrieken in bedrijf		Aantal antwoorden	Oppervlakte in H.A.		Plm. in Procenten t.o.v. 't vorige jaar
	1929/'30	1928/'29		1929/'30	1928/'29	
Duitschland	243	248	243	426.353	429.099	- 0.64
Tsjecho-Slowak.	145	151	145	227.890	250.475	+ 9.02
Oostenrijk	7	6	7	29.721	27.677	+ 7.39
Hongarije	13	13	13	72.924	65.503	+ 11.33
Joegoslavië	8	8	8	61.500	61.500	-
Roemenië	10	11	11	36.000	52.000	- 30.77
Bulgarije	4	3	4	19.000	17.000	+ 11.76
Iersche-Vrijstaat	1	1	1	4.800	6.100	- 21.31
België	48	51	48	57.315	57.327	- 0.02
Italië	50	51	50	115.000	112.849	+ 1.91
Polen	70	71	70	251.732	230.385	+ 9.27
Denemarken	9	9	9	28.500	41.200	- 30.83
Zweden	16	21	16	25.037	42.621	- 41.26
Finland	1	1	1	2.000	2.800	- 28.57
Totaal	625	645	626	1357.772	1396.536	- 2.78

4) De Fabrika Secera Kraljevine S.H.S. meldt, dat de huidige oppervlakte, welke met beetwortelen beplant is, nog niet bekend is en daarom voor Joegoslavië voorloopig met dezelfde oppervlakte als die van verleden jaar is te rekenen.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. Ir. Th. van der Waerden. *Over rationalisatie en werkloosheid.* (N.V. Ontwikkeling, Amsterdam 1928.)

De toestand, waarin de wereld na en tengevolge van den wereldoorlog is komen te verkeerren, heeft aan het vraagstuk van de rationalisatie der bedrijven een verhoogd belang gegeven. In het wezen is die rationalisatie in beginsel zoo oud, als het inzicht in de noodzakelijkheid om met den tegenover de onbegrensde der behoeften te beperkten goederen-voorraad met overleg te handelen; even oud m.a.w. als het met bewustheid zich gedragen naar het economisch motief. Nieuw is enkel, dat de toeneming van het welvaartstekort aan bedoeld streven andere vormen heeft gegeven. Op bl. 14 van zijn brochure geeft Dr. v. d. W. van die vormen onder een twaalfstal hoofden een duidelijk overzicht. De vraag, welke de schrijver zich ter behandeling stelde is nu deze, in hoever de verwezenlijking van de rationalisatie voor de arbeiders gunstige of ongunstige gevolgen heeft, met name ten opzichte van de vraag naar arbeidsprestaties.

Bij de behandeling van deze vraag heeft hij zich ten doel gesteld de feiten, voor zoover deze beschikbaar zijn, te laten spreken, daarbij verschillende bedrijven, die voor het vraagstuk der rationalisatie bijzondere beteekenis hebben, afzonderlijk nagaan. Zooals wel niet anders was te verwachten, blijkt het gevolg van de rationalisatie niet in alle bedrijven, voor wat de werkgelegenheid betreft, hetzelfde. Naast bedrijven, waar de produktie per arbeider steeg en het aantal arbeiders dat plaatsing vond daalde, staan andere, waar de toeneming der produktie met vermeerdering van het werkzame personeel gepaard ging. Van een bedrijf als dat van Philips bv., waar, blijkens het laatste jaarverslag, de vraag naar het produkt zich nog steeds sterker uitbreidt, dan de produktie zelve, en waar, van al het andere nog afgezien, in dit enkele feit reeds een sterke prikkel tot het verwezenlijken van een zoo groot mogelijke „efficiency” gelegen is, kan het geen verwondering baren, dat met de vermeerdering van de produktie per arbeider een vermeerdering van het aantal arbeiders gepaard gaat. In bedrijven, waar de rationalisatie het gevolg was van het streven om, ondanks den druk der tijden, zich staande te houden, zal zij allicht tot inkrimping van het aantal der arbeiders voeren. Met volle waardeering van het vele wetenswaardige door Dr. v. d. Waerden in zijn brochure bijeengebracht, meen ik daarom dat het door hem behandelde vraagstuk niet voor afzonderlijke ondernemingen, maar in algemeenen zin moet worden gezien, indien men over de sociaal-economische beteekenis van de rationalisatie een oordeel zich wil vormen.

Het doel van rationalisatie zal wel steeds dit zijn, met handhaving van den omvang der produktie, de kosten per eenheid produkt te drukken, of ook de produktie van zeker goed bij gelijkblijvende, kan het zijn zelfs ondanks vermindering van, produktiekosten in totaal, te doen toenemen. Algemeen gesproken komt in het eene zoowel als in het andere geval produktiekracht vrij voor de dekking van behoeften van anderen aard. Dit moet natuurlijk aan den omvang van het volksinkomen, gedacht als som van goederen en diensten voor verbruik beschikbaar, ten goede komen, en dus ook aan de arbeiders, die bij lage prijzen voor hetgeen zij behoeven wel in de eerste plaats belang hebben. Indien echter de rationalisatie plaats vindt in een bedrijf, welks produkt niet een aan de vermindering van de produktiemoeite evenredig grooteren afzet vinden kan, zal zij de winsten van den ondernemer vergrooten, maar een deel van zijn arbeiders overtollig maken. In dit geval staat dus tegenover de prijsdaling van het produkt loonderving voor deze arbeiders en in algemeenen

zin loondruk. Het is er mede als met de zoo vaak in de litteratuur behandelde vraag betreffende de gevolgen van de invoering van machines, welke trouwens een van de vormen van de rationalisatie is.

Blijft het nu echter bij deze wijziging in den deelingsvoet ten opzichte van het volksinkomen? Bij de beantwoording van deze vraag valt te denken aan het feit, dat kapitaalvorming in hoofdzaak door de bezitters van groote inkomens zal geschieden. Besparing, de bron waaruit het kapitaal vloeit, kan eerst in aanmerking komen, wanneer in de dringende behoeften van het heden is voorzien. De winstvermeerdering voor de ondernemers zal hen dus in meerdere mate dan voorheen tot kapitaalvorming in staat stellen. Kapitaalvorming nu beteekent nieuwe vraag naar arbeidsprestaties en verdere vergrooting van het volksinkomen. Zoo zal dus, ook in geval de rationalisatie aanvankelijk tot eenigen loondruk voerde, deze eerlang worden teniet gedaan, als gevolg van het intreden van voor de arbeiders gunstiger verhoudingen op de arbeidsmarkt. De economische toestand der arbeiders zal dan verbeterd blijken en de rationalisatie zal tot blijvende werkloosheid niet hebben geleid.

Zeer wel mogelijk, waarschijnlijk zelfs, is het, dat verschuivingen in het algemeen produktieplan noodzakelijk werden, verschuivingen dientengevolge van arbeiders uit het eene naar het andere beroep. Maar ten slotte zal de werkgelegenheid in algemeenen zin niet zijn verminderd en de algemeene welvaart, met name die der arbeiders, als gevolg van de toeneming van het volksinkomen zijn gestegen.

Mij dunkt, dat de heer v. d. Waerden, indien hij het vraagstuk meer had geplaatst tegen den achtergrond der theoretische economie tot nog stelligere conclusies had kunnen komen, dan die welke hij aan het slot van zijn brochure formuleerde. En, zooals de heer Van Genechten in zijn praeadvies voor de Vereeniging tegen de Werkloosheid over hetzelfde vraagstuk schreef, de tijd voor de rationalisatie van het bedrijfsleven, in nog veel sterker mate dan tot dusver het geval is, mag thans bij uitstek gunstig heeten, nu binnenkort zich in de arbeidsmarkt het gevolg zal doen gevoelen van de tijdens den oorlog, ook in ons land, zoo abnormaal lage geboortecijfers.

De conclusie moet dus d.m. deze zijn, dat redelijkheid en zuinigheid bij het gebruiken van produktiekracht in allen tijde, maar inzonderheid thans, in beginsel toejuicing verdienen, niet het minst met het oog op hare gevolgen voor het arbeidersbelang. Daarnaast moet men echter verlangen, dat, in samenwerking van alle belanghebbenden, het mogelijke worde gedaan om tijdelijke moeilijkheden voor de arbeiders, zoo die daarvan het gevolg mochten zijn, te verzachten en voor de slachtoffers, welke zij aanvankelijk kunnen maken, den overgang naar ander werk te vergemakkelijken.

C. A. VERRIJN STUART.

MAANDCIJFERS.**GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.**

	Februari 1929		Februari 1928	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 11.5	23.200	f 10.9	19.698
Girobetalingen aan particulieren	„ 15.1	85.408	„ 21.1	79.838
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4.5	6.292	„ 5.1	7.209
Betalingen	„ 6.2	29.015	„ 6.8	27.530
Part. rekeninghouders	„ 20.8 ¹	34.757 ²	„ 19.2 ¹	29.363 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 10.-	3.836 ²	„ 9.-	3.207 ²
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.1	372		

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	April 1929	April 1928
Posterijen	f 4.438.746,—	f 4.016.377,—
Telegrafie	" 633.144,—	" 570.654,—
Telefonie	" 1.525.074,—	" 1.342.233,—

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	April 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeenkomstige periode 1928
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.691.094	6.207.148	6.414.867
Personeele belasting ..	267.323	4.653.228	4.832.644
Inkomstenbelasting ..	10.240.003	32.423.382	37.399.368
Vermogensbelasting ..	1.715.693	5.304.463	4.702.993
Dividend- en tantièmebelasting	906.458	4.835.608	3.234.580
Invoerrechten.	5.798.518	21.826.698	21.601.563
Statistiekrecht.	405.097	1.478.666	1.483.124
Accijnzen.			
Zout	117.841	616.741	689.920
Geslacht	1.042.480	3.699.366	3.430.414
Wijn	52.400	717.769	720.042
Gedistilleerd	2.507.383	11.262.836	14.064.513
Bier	1.309.637	4.241.556	3.840.221
Suiker	2.660.074	14.981.549	15.692.038
Tabak	2.076.715	8.546.433	7.690.089
Belasting op gouden en zilveren werken	89.248	333.511	345.974
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	11.885.182	9.392.002	9.561.412
Registratierechten ..	3.625.820	13.269.360	8.368.454
Successierechten	3.186.065	14.531.751	14.806.264
Domeinen, wegen en vaarten	150.124	1.173.596	1.142.154
Staatsloterij	24.337	217.723	218.711
Loodsgelden	376.241	1.556.161	1.684.484
Totaal-Generaal ..	40.127.733	161.269.546	161.923.829

1) Hieronder begrepen f 566.053 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbel.). 2) Id. f 2.901.885. 3) Id. f 2.644.036.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	April 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeenkomstige periode 1928
Verdedigingsbelast. I	1.930.004	6.204.667	6.725.440
Verdedigingsbelast. II	3.702.197	11.051.611	9.909.987
Opcenten:			
Grondbelasting	338.239	1.246.793	1.292.402
Personeele belasting ..	63.732	988.747	1.068.409
Inkomstenbelasting ..	169.880	278.838	941.237
Vermogensbelasting ..	955.352	2.952.257	1.196.495
Dividend- en tantièmebelasting	299.131	1.595.750	1.067.412
Accijsen op Suiker ..	532.015	2.996.310	3.138.408
" " Wijn	10.480	143.554	144.008
Gedistilleerd	250.738	1.126.284	1.406.451
Zegelrecht van buitl. eff.	75.395	427.696	495.507
Totaal	8.327.163	29.012.507	27.385.756

1) Totaal Ia en Ib.

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	April 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeenkomstige periode 1928
Wegenbelasting	3.443.045	4.466.614	3.668.059
Rijwielenbelasting	23.577	55.945	4.814.881
Totaal	3.466.622	4.522.559	8.482.940

1) 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel.wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1929.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1926/27	—	—	197.655	920
1927/28	8.005	187.064	1.233.899	32.607
1928/29	3.984.427	3.729.240	30.991.828	5.270.936
1929/30	2.214.716	736.924	—	—
Totaal ..	6.207.148	4.653.228	32.423.382	5.304.463

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 5½ 25 Mrt. '29)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 6 25 Mrt. '29	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Bk. (Vrsch. in R.C. 7 25 Mrt. '29)	Zweedsche Riksbank 4½ 24 Aug. '28
Javasche Bank ... 4½ 25 Feb. '29	Bank v. Noorw. 5½ 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 5½ 7 Feb. '29	Bk. v. Tsjecho-slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 7½ 25 Apr. '29	N. Bk. v. O'rijk. 7½ 24 Apr. '29
Bank v. Frankrijk. 3½ 19 Jan. '28	N. Bk. v. Hong. 8 24 Apr. '29
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28	N. Bk. v. Italië. 7 13 Mrt. '29
Fed. Res. Bank N.Y. 5 12 Juli '28	Bank v. Italië. 7 13 Mrt. '29
Bank van Spanje .. 5½ 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 5½ 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	18 Mei	13/18 Mei	6/11 Mei	29 April 4 Mei	14/19 Mei	16/21 Mei	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	5½/8	5¼-3/8	5¼-3/8	5¼-7/16	4¾-1/4	3¾-7/16	3¼-3/16
Prolong.	—	5½-6	5½-6	5¼-6¼	4-1/2	3¼-3¼	2¼-3¼
Londen							
Daggeld	3½-4½	3½-5½	4-5½	4¼-5¼	2½-4½	3-5	1¾-2
Partic. disc.	5½/16	5½-3/16	5½-3/16	5½-1/16	3½-1/4	3½-7/8	2¼-¾
Berlijn							
Daggeld ..	—	8½-11½	8-10½	8½-11	4½-8	3½-7	—
Partic. disc.	—	7½	7½	7¾-1/2	6½-¾	47/8	—
30-55 d.	—	7½	7½	7¾-1/2	6½-¾	47/8	—
56-90 d.	—	7½	7½	7¾-1/2	6½-¾	47/8	2¼-1/2
Waren-wissel.	—	8½-¾	7¾-8¾	7¾-8¾	6¾-7	5	—
New York							
Daggeld 1)	6-¼	6-15¼	6-14¼	10-15¼	5½-6¼	4-¾	1¾-2¼
Part. disc.	5¾/4	5¾	5½-¾	5½	4¼	3¾	—

1) Koers van 17 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
14 Mei 1929	2.48¾	12.06½	59.00½	9.72½	34.54½	99¾
15 " 1929	2.48 13/16	12.06 7/8	59.06½	9.72½	34.55	99¾
16 " 1929	2.48¾	12.06¾	59.08½	9.72	34.54½	99¾
17 " 1929	2.48 13/16	12.06 7/8	59.16	9.72	34.53½	99¾
18 " 1929	2.48¾	12.06½	59.15	9.72	34.54	99¾
20 " 1929	—	—	—	—	—	—
Laagsted. w. 1)	2.48 7/8	12.06	58.95	9.70	34.51	99¾
Hoogste d. w. 1)	2.48 7/8	12.07 1/2	59.17	9.74	34.57	100
13 Mei 1929	2.48¾	12.06 7/8	58.97½	9.72	34.54	99¾
6 " 1929	2.48¾	12.07 1/2	58.99	9.72½	34.54	99¾
Muntpariteit	2.48¾	12.10%	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
14 Mei 1929	47.91	34.95	7.38	1.48	13.03	35.39
15 " 1929	47.92	34.95	7.36	1.48	13.03	35.35
16 " 1929	47.91½	34.95	7.36½	1.48	13.03	35.40
17 " 1929	47.91½	34.95	7.36½	1.48	13.03	35.40
18 " 1929	47.91	34.95	7.36½	1.48	—	—
20 " 1929	—	—	—	—	—	—
Laagsted. w. 1)	47.87	34.90	7.34	1.45	13.—	35.20
Hoogste d. w. 1)	47.95	35.—	7.39	1.51	13.06	35.55
13 Mei 1929	47.90½	34.95	7.38	1.48	13.03	35.41
6 " 1929	47.92	34.92½	7.36½	1.47	13.04	35.49
Muntpariteit	48.—	35.—	7.36	1.47	13.09	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Ostlo *)	Helzingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
14 Mei 1929	66.45	66.30	66.32½	6.25	104 5/8	2.47 1/8
15 " 1929	66.45	66.32½	66.35	6.25	104 5/8	2.47 1/8
16 " 1929	66.45	66.30	66.32½	6.26	104 5/8	2.47 1/8
17 " 1929	66.45	66.27½	66.35	6.26	104 5/8	2.47 1/8
18 " 1929	66.35	66.30	66.45	6.26	104 5/8	2.47 1/8
20 " 1929	—	—	—	—	—	—
Laagsted. d. w. 1)	66.40	66.22½	66.22½	6.22	104 1/2	2.47
Hoogste d. w. 1)	66.50	66.35	66.45	6.28	104 5/8	2.47 1/8
13 Mei 1929	66.45	66.30	66.35	6.26	104 5/8	2.47 1/8
6 " 1929	66.50	66.30	66.35	6.26	104 5/8	2.46 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26½	105%	2.48%

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53% en 7.21%.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wettelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
14 Mei 1929	4,85 1/16	3,90 3/4	23,72 1/2	40,21
15 " 1929	4,85 3/8	3,90 3/4	23,76	40,19 1/2
16 " 1929	4,85 1/16	3,90 3/4	23,76 1/2	40,20
17 " 1929	4,85 1/16	3,90 3/4	23,78 1/2	40,21
18 " 1929	4,85	3,90 3/4	23,78 1/2	40,20 1/2
20 " 1929	4,85	3,90 3/4	23,78 1/2	40,20 1/2
21 Mei 1928	4,88 5/16	3,93 3/4	23,93 1/2	40,36
Muntpariteit..	4,8667	3,9108	23,81 1/4	40 1/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Mei 1929	11 Mei 1929	13;18 Mei '29 Laagste/Hoogste	18 Mei 1929
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 9/16
Athene	Dr. p. £	375	375	374 3/4	375 1/4
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 3/4	1/10 3/8	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.86	27.85 1/2	27.83	27.88
B. Aires ...	d. p. \$	47 19/64	47 9/32	47 7/32	47 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1,515 1/16	1,509 3/16	1,528 1/32	1,515 1/8
Constantin ..	Piast. p. £	990	995	990	1,005
Hongkong ...	Sh. p. \$	1/11 3/8	1/11 3/8	1:11 1/8	2,09 1/16
Kobe	Sh. p. yen	1/10 9/16	1/10 9/16	1/10 3/8	1/10 7/8
Lissabon ...	Escu. p. £	108 1/2	108 1/2	108	108 1/2
Mexico 1) ...	\$ per £	10.07 1/2	10.07 1/2	10.00	10.25
Montevideo ...	d. per £	48	48 1/2	48 1/4	49
Montreal ...	\$ per £	4.88 1/8	4.87 1/2	4.87 1/2	4.88 3/4
R.d. Janeiro ..	d. per Mil.	567 3/64	57 1/8	519 1/16	567 3/64
Shanghai ...	Sh. p. tael	2,57 1/8	2,52 5/8	2,5	2,6
Singapore... ..	id. p. \$	2/347 3/64	2/349 3/64	2/329 3/32	2/327 3/32
Valparaiso 2) ..	\$ p. £	39.67	39.60	39.54	39.59
Warschau ...	Zl. p. £	43 5/10	43 5/10	43 5/10	43 5/10

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1) N. York 2)		Londen	
13 Mei 1929..	25 3/10	54 5/8	13 Mei 1929 ...	84 11 1/2
14 " 1929..	25 3/10	54 9/8	14 " 1929....	84 10 7/8
15 " 1929..	25 3/10	54 3/8	15 " 1929....	84 11
16 " 1929..	25 3/10	54 1/8	16 " 1929....	84 11 1/4
17 " 1929..	25 1/8	54	17 " 1929....	84 11 1/2
18 " 1929..	25	53 5/8	18 " 1929....	84 11 1/2
19 Mei 1928 ..	28	61	19 Mei 1928....	84 11
20 Juli 1914..	24 11 1/16	59	20 Juli 1914....	84 11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Mei 1929	15 Mei 1929
Saldo bij de Ned. Bank.....	f 3.342.163,95	f 8.036.907,81
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 149.575,54	" 220.117,31
Voorshot op ultimo Maart '29 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 40.599.929,70	" 37.096.225,32
Voorshotten aan Ned.-Indië.....	—	—
Id. aan Suriname.....	" 9.907.677,60	" 9.907.398,45
Id. aan Curaçao.....	" 266.402,09	" 271.022,73
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	" 147.738.300,72	" 147.054.978,23
Daggeldleeningen tegen onderpand..	" 7.000.000,—	" 25.000.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 39.641.088,85	" 20.449.383,59
Vordering op andere Staatsbedrijven 2)	" 3.622.578,72	" 3.522.578,72

Verplichtingen.	7 Mei 1929	15 Mei 1929
Voorshot door de Nederl. Bankingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt..	—	—
Schatbiljetten in omloop 1).....	f 115.529.000,—	f 115.529.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 45.500.000,—	" 45.500.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" 30.000.000,—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 11.504.626,50	" 11.515.810,—
Schuld aan Ned.-Indië.....	" 6.313.420,49	" 7.886.065,02
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	" 153.897,35	" 9.277.455,82
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 3) ..	" 60.007.659,08	" 52.728.993,01
Id. aan andere Staatsbedrijven 3).....	" 1.590.000,—	" 1.640.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	" 11.900.098,92	" 12.003.237,59

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	11 Mei 1929	18 Mei 1929
Saldo bij 's Rijks kas	f 8.055.000,—	f 7.253.000,—
Saldo bij de Javase Bank	—	—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas.....	—	" 28.125.000,—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop.....	" 46.859.000,—	" 47.280.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 2.826.000,—	" 2.826.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 736.000,—	" 800.000,—
Voorshot van de Javase Bank	" 6.305.000,—	" 4.284.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 21 Mei 1929

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 89.781.908,93	
	Bijbnk. " 6.349.663,15	
	Ag. sch. " 14.403.329,82	f 110.534.901,90
Papier o. h. Buitenl. in disconto.		—
Idem eigen portef. ..	f 152.516.936,—	—
Af: Verkochtaar voor de bk. nog niet afgel. ..	—	152.516.936,—
Beleeningen	Hfdbk. f 45.844.828,34	
incl. vrsch. in rek.-crt.	Bijbnk. " 7.348.131,51	
op onderp.	Ag. sch. " 50.656.699,20	f 103.849.659,05
Op Effecten.....	f 100.364.759,05	
Op Goederen en Spec. ..	3.484.900,—	103.849.659,05
Voorshotten a. h. Rijk		—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 66.220.240,—	
Muntmat., Goud ..	370.804.778,65	
	f 437.025.018,65	
Munt, Zilver, enz. ..	20.929.320,49	
Muntmat., Zilver ..	—	
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfondsen		24.949.620,44
Gebouwen en Meub. der Bank.....		5.000.000,—
Diverse rekeningen		35.881.607,27
		f 890.687.063,80
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefondsen	" 7.157.903,12	
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—	
Pensioenfondsen	" 5.878.124,70	
Bankbiljetten in omloop.....	" 808.410.570,—	
Bankassigtiën in omloop.....	" 480.915,90	
Rek.-Cour. { Het Rijk f 4.163.579,48		
saldo's: { Anderen " 15.666.937,95		19.830.517,43
Diverse rekeningen		20.929.032,65
		f 890.687.063,80
Beschikbaar metaalsaldo	f 125.998.810,84	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..		314.997.025,—
		1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud Munt	Goud Muntmat.	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschkb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
21 Mei '29	66.220	370.805	808.411	20.311	125.999	55
13 " '29	66.221	370.817	826.672	16.047	119.835	54
6 " '29	66.225	370.817	850.429	16.717	110.467	53
29 Apr. '29	66.491	365.712	840.394	27.679	105.739	52
22 " '29	66.495	355.712	798.780	18.992	116.691	54
15 " '29	66.503	355.712	802.569	16.307	115.127	54
21 Mei '28	67.675	367.469	794.461	42.112	292.401	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
21 Mei 1929	110.535	—	103.850	152.517	35.882
13 " 1929	131.959	—	110.170	137.329	37.455
6 " 1929	143.035	—	134.148	121.744	41.604
29 Apr. 1929	172.259	30.000	123.672	89.382	45.682
22 " 1929	179.952	30.000	93.976	78.561	39.895
15 " 1929	189.716	30.000	98.181	59.104	47.832
21 Mei 1928	57.788	—	111.073	103.781	40.397
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.866	20.188	50 1/2

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
13 April 1929 ..	810	1.510	735	1.008	399
6 " 1929 ..	821	1.614	764	1.015	343
30 Maart 1929 ..	831	1.664	662	1.031	345
23 " 1929 ..	830	1.489	687	1.032	347
16 " 1929 ..	801	1.473	765	1.026	328
14 April 1928 ..	1.090	1.498	581	817	453
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Table with 6 columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere opeischb. schulden, Beschikb. metaal-saldo.

Table with 6 columns: Data, Dis-conto's, Wissels, buiten N.-Ind. betaalb., Beleeningen, Diverse rekeningen, Dekkings-percentage.

1) Sluippost activa. 2) Basis 2/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Table with 6 columns: Data, Metaal, Bankbilj. in circulatie, Bankbilj. in Banking Departm., Other Securities, Securities.

Table with 6 columns: Data, Gov. Sec., Public Depos., Other Deposits, Reserve, Dekkings-percentage.

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with 8 columns: Data, Goud, Zilver, Te goed in het buitenl., Wissels, Waarv. op het buitenl., Beleeningen, Renteloos voorschot a.d. Staat.

Table with 7 columns: Data, Bons v. d. zelfst. amort. k., Diversen, Circulatie, Rekg. Courant, Particulieren.

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Table with 6 columns: Data, Goud, Daarvan bij buit. banken, Deviezen als goud-dekking geldende, Andere wissels en cheques, Beleeningen.

Table with 6 columns: Data, Effecten, Diverse Activa, Circulatie, Rekg.-Crt., Diverse Passiva.

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Mei, 30, 23, 15 April '29, 15 Mei '28, resp. 49; 43; 9; -; 45; 60 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Table with 10 columns: Data, Goud, Wissels, Beleeningen op Belgische Staatsfondsen, Voorsch. a.d. Staat voor ingestroken markten, Circulatie, Rekg. Crt., Schatkist, Partic.

1) 1928.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 6 columns: Data, Goudvoorraad, Wettig betaalmiddel, Wissels, In herdisc. v. d. member banks, In de open markt gekocht.

Table with 6 columns: Data, Belegd in U.S. Gov. Sec., F. R. Notes in circulatie, Totaal Deposito's, Gestort Kapitaal, Goud-Dekkings-percentage, Algem. Dekkings-percentage.

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Table with 7 columns: Data, Aantal banken, Dis-conto's en beleen., Beleggingen, Reserve bij de F. R. banks, Totaal deposito's, Waarvan time deposits.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 21 Mei 1929.

De gang van zaken op de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende week tamelijk kalm geweest. Het vooruitzicht op een vakantieperiode van drie dagen voor de meeste beurzen heeft er uit den aard niet toe bijgedragen den handel te stimuleeren. Bovendien waren er geen factoren van betekenis, welke tot ingrijpen in de ééne of de andere richting hadden kunnen aansporen. Te New York heeft nog steeds de situatie op de geldmarkt de beheerschende factor gevormd. Over het algemeen was men geneigd te veronderstellen, dat een discontoverhoging niet lang meer zou uitblijven. Meer nog de onzekerheid ten aanzien van de politiek van den Federal Reserve Board, dan de vrees voor hogere ambtelijke geldnoteeringen heeft tot realisaties, vooral van industriële fondsen, geleid. Aan den anderen kant waren aandelen in spoorwegondernemingen nogal gevraagd, vooral tegen het einde van de berichtperiode. Deze belangstelling stond in verband met de kans op een andere waardebeoordeling van de bezittingen der spoorwegmaatschappijen, waardoor wellicht ook andere — hogere — tarieven toegepast zouden kunnen worden.

Te Londen heeft de markt bijna geen verandering ondergaan. De berichten uit Amerika werden zonder groote belangstelling beoordeeld. Bovendien oefende het vooruitzicht op de verkiezingen een remmenden invloed uit op den ondernemingslust. Weliswaar was de spanning bij den beroepshandel tamelijk sterk, zoodat deze ieder oogenblik gereed stond operaties in bepaalde fondsen te ondernemen, doch het publiek heeft deze aanwijzingen niet gevolgd. In verband hiermede hebben de koersbewegingen geen groote afmetingen aangenomen.

De beurs te Berlijn stond onder den invloed van het dure geld. De voorgenomen uitgifte van de nieuwe staatsleening heeft niet alleen den toestand van de schatkist, doch ook de stijve geldmarkt scherp belicht en hoewel men vrij optimistisch gestemd was ten aanzien van het verloop der conferentie te Parijs, heeft men toch de voorkeur gegeven aan een afwachtende houding. Ook heeft het eenige ontstemming gewekt, dat de I. G. Farbenindustrie een dividend heeft uitgekeerd, gelijk aan dat van het vorige jaar.

Te Parijs is de handel zoo ingekrompen, dat het toch niet groote aanbod, dat in de achter ons liggende berichtperiode kon worden opgemerkt, reeds vrij ruime koersverliezen heeft veroorzaakt. Tot de fondsen, welke het sterkst werden aangegrepen, hebben aandelen in bankinstellingen behoord, terwijl industriële aandelen wat meer weerstand hebben getoond. Daarentegen hebben koperfondsen weer gevoelige verliezen te zien gegeven. Over het algemeen was de handel zoo klein, dat van een bepaalde tendens niet kon worden gesproken.

Ten onzent heeft het vooruitzicht op de vacatiedagen geen groote vermindering van zaken te zien gegeven. Vermoedelijk moet dit in verband worden gebracht met het feit, dat in den laatsten tijd meer de aandacht op enkele speciale soorten dan op de gewone groepen van fondsen is gevallen. De speculatie in dergelijke aandelen is hierdoor sterk aangewakkerd en hierdoor heeft men met de gewone factoren — waartoe in den regel ook het onderbreken van den beurshandel door vacantie behoort — minder rekening gehouden.

De beleggingsmarkt is tamelijk vast geweest. Hier en

daar zijn vrij groote orders op te merken geweest, terwijl ook de belangstelling voor Duitse obligaties — dank zij de betere houding van het Duitse betaalmiddel — eenigszins is toegenomen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104 $\frac{1}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{3}{4}$, 99 $\frac{9}{16}$; 6 pCt. Ned.-Indië 1926: 96 $\frac{21}{32}$, 96 $\frac{7}{8}$; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 83, 84 $\frac{1}{2}$; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 70 $\frac{1}{2}$, 71; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 104 $\frac{9}{16}$, 104 $\frac{15}{16}$.

De grootste belangstelling bleef gereserveerd voor aandelen in industriële ondernemingen. Vooral aandelen en certificaten Calvé-Delft werden in aanmerkelijke posten uit de markt genomen, nadat uit het jaarverslag over 1928 dezer maatschappij was gebleken, dat de deelnemingen met ongeveer f 5.000.000 waren gestegen. Ter beurse onderstelde men, dat deze toerneming een gelijk nominaal bedrag van certificaten Margarine Unie vertegenwoordigde. In verband hiermede konden aandelen Calvé-Delft aanmerkelijk stijgen. Ook certificaten Margarine Unie zijn hierbij niet achter gebleven, hoewel de opwaartsche beweging zich hier in kalmer tempo heeft voltrokken. Philips aandelen stonden eenigszins buiten de algemeene belangstelling. Na de détacheering van het dividend zijn enkele scherpe schommelingen voorgekomen, doch ten slotte is het koerspeil niet veel veranderd. Tegen het einde der berichteweek is de aandacht getrokken door aandelen in kunstzijdefabrieken, welke onder leiding van Enka — in verband met het jaarverslag — hooger werden gewaardeerd. Calvé-Delft (C. v. A.): 171, 216 $\frac{1}{4}$; Centrale Suiker Mij.: 66, 70 $\frac{1}{4}$; Holl. Kunstzijde Industrie: 180 $\frac{1}{2}$, 192; Internationale Viscose: 82 $\frac{1}{2}$, 85 $\frac{1}{2}$; Maekubee: 109 $\frac{1}{4}$, 112; Margarine Unie: 445 $\frac{3}{4}$, 467 $\frac{7}{8}$; Ned. Kabelfabriek: 460, 480; Ned. Kunstzijdefabriek: 361, 375 $\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampenfabriek (Gem. Bez. v. A.): 780 $\frac{1}{2}$ (ex dividend ad 21 pCt.), 781; Ougrée Maribay: 392, 389 $\frac{1}{4}$; Separator: 161 $\frac{1}{2}$, 161; Zweedsche Lucifers: 378, 377 $\frac{1}{2}$.

Van petroleum aandelen zijn aandelen Koninklijke tijdelijk op den voorgrond getreden. Ter beurse veronderstelde men, dat over 1928 een hooger dividend dan dat over 1927 tot uitkeering zou komen. Toen dit niet juist bleek te zijn, reageerde de koers met enkele procenten, doch de achteruitgang is toch niet zoo sterk geworden, dat de geheele koerswinst werd uitgewischt. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 373 $\frac{3}{4}$, 379; Geç. Holl. Petr. Mij.: 240; Kon. Ned. Petr. Mij.: 389 $\frac{1}{2}$, 393 $\frac{1}{4}$; Periak Petroleum: 230, 225; Peudawa: 407 $\frac{1}{16}$, 41; Marland Oil: 39, 38 $\frac{7}{16}$.

In de suikermarkt heeft zich het opmerkelijke verschijnsel voorgedaan, dat aandelen H.V.A. een krachtige stijging hebben ondergaan, terwijl de overige aandelen uit deze afdeeling hun koerspeil slechts hebben kunnen handhaven, zij het dan met lichte verbeteringen hier en daar. De verwachting van een gunstig jaarverslag heeft bij de ter beurse plaats gehad hebbende aankopen den doorslag gegeven, waarbij vermoedelijk ook enkele contramineposities zijn geliquideerd. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 160 $\frac{1}{4}$, 162; H.V.A.: 626 $\frac{1}{2}$, 667; Javasche Cultuur Mij.: 353, 360; Maron: 221, 227; Moormann: 287, 291; Ned.-Ind. Suiker Unie: 240, 246; Poerworedjo: 80 $\frac{1}{8}$; Sindanglaet: 384, 390; Tjepper: 720, 717; Tjeweng Lestari: 190 $\frac{1}{2}$, 213; Watoetoelis Poppoh: 760.

Rubberaandelen hebben enkele op- en neergaande bewegingen te zien gegeven, doch de lichte verbetering van den rubberprijs, benevens de afnemning van de voorraden te Londen heeft ten slotte tot een kleine stijging gevoerd. Amsterdam Rubber: 267 $\frac{1}{8}$, 273 $\frac{1}{2}$; Deli Batavia: 176 $\frac{3}{4}$, 181; Hessa Rubber: 354, 366 $\frac{1}{4}$; Indische Rubber: 259,

INDUSTRIËELE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM   LONDEN   BERLIJN   PARIJS   KOPENHAGEN
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.—   VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringbank en van het Kroondomein
Verkrijgbaar 4½ pCts. Pandbrieven à 98 pCt. en 5 pCts. Pandbrieven à 100 pCt.

266; Java Caoutchouc: 148½, 150; Kendeng Lemboe: 348, 362¼; Majanglanden: 247; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 230, 232; Oost-Java Rubber: 287, 299½; R dam Tapanoeli: 105, 110; Serbadjadi: 201½, 209½; Sumatra-Caoutchouc: 159; 165; Sumatra Rubber: 209¼, 216; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 159¾, 165¼; Intercontinental Rubber: 10¾.

Ook bij *tabaksaandeelen* is hetzelfde beeld waargenomen. In den regel was deze, afdeeling ter beurze vrijwel verlaten, terwijl ook de grondtoon niet al te opgewekt was. Ook hier is tegen het einde van de berichtperiode iets grootere vraag ontstaan met een verbetering van de noteeringen als gevolg. Arendsburg: 540 (ex div. ad 35 pCt.), 533; Deli Batavia Mij.: 436¾, 439½; Ngoepit: 329½, 345; Oostkust: 169¾, 176; Senembah: 467, 474¾.

Scheepvaartandeelen hebben zich op den achtergrond bewogen, doch de stemming was weinig opgewekt. Holland-Amerika Lijn: 63¾, 60; Java-China-Japan Lijn: 147, 146; Kon. Ned. Stoomv. Mij.: 89½, 90; Ned. Scheepvaart Unie: 225¼, 222¼; Nievelt Goudriaan: 93¾, 95; Stoomv. Mij. „Nederland”: 206, 191.

De groote handel, welke *mijnbouwaandeelen* in de laatste weken hebben getoond, is ditmaal achterwege gebleven. Aandeelen Boeton liepen eenigszins achteruit. Daarentegen werden aandeelen Billiton beter beoordeeld, in verband met het feit, dat over het vorige jaar 70 pCt. dividend zal worden uitgekeerd. De beurs had reeds rekening gehouden met eenige vermindering van de uitkeering. Alg. Exploratie Mij.: 218½, 217; Billiton te Rubriek: 552; Müller & Co. Mijnbouw: 93¾, 94½; Redjang Lebong: 152, 155¾; Singkep Tin Mij.: 296, 299.

Bankaandeelen waren vast voor de inheemsche soorten. Amsterdamsche Bank: 193, 194; Holl. Bank v. Z.-Amerika: 85; Incasso Bank: 119½, 119; Koloniale Bank: 236, 239½; Ned.-Ind. Handelsbank: 165, 164½; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 184¾, 186; Robaver: 110, 109¼; Twentsche Bank: 138, 139.

De *Amerikaansche markt* was ongeanimeerd, in overeenstemming met de aanwijzingen uit Wallstreet. Anaconda Copper: 215¼, 203¼; Cities Service: 585, 568; Studebaker: 84, 82¾; U. S. Leather: 20¼₁₆, 21¼; U. S. Steel Corp.: 176¼₁₆, 172½; Atchison Topeca: 199¾, 199¼; Baltimore & Ohio: 120½, 122; Erie: 73, 72½; St. Louis & San Francisco: 113¾, 117; Southern Pacific Cy.: 128, 129; Union Pacific Cy.: 218, 221½; Wabash Railway: 65½, 67¾.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 Mei 1929.

Ten gevolge van het zachtere weder gedurende de afgelopen week is de toestand van de te velde staande tarwe in Europa verbeterd en worden de klachten over grooten achterstand geringer. Wel is deze achterstand nog niet ingehaald, doch op het oogenblik ontwikkelt de plant zich krachtig en bij voortdurende gunstige weersomstandigheden kan spoedig de door het koude weder gedurende het voorjaar ontstane achterstand in den groei spoedig geheel worden ingehaald. In het Zuiden van Europa zijn de vooruitzichten gunstig, in Spanje is men zelfs meer dan tevreden. In Midden-Europeesche landen wordt regen gewenscht; in Polen zijn de vooruitzichten gunstig en men heeft in dat land in verband daarmee den uitvoer van rogge van den ouden oogst toegestaan. Ook uit de Balkan Staten komen gunstige berichten. Zachtere weersomstandigheden en in verschillende streken welkome regen deden veel goed, doch ook in dat gedeelte van Europa is meer regen gewenscht. In Canada wordt ijverig voortgegaan met den uitzaai van zomertarwe, welke uitzaai onder gunstige omstandigheden geschiedt, terwijl in groote streken regen het cntkiemen bevordert. Volgens een officieel bericht van 11 Mei was op dien datum 53 pCt. in Manitoba, 39 pCt. in Saskatchewan en 30 pCt. in Alberta van de te bebouwen oppervlakte bezaaid. Sinds dien datum is men met deze werkzaamheden met spoed voortgegaan en volgens een recent bericht naderen zij reeds haar voltooiing. Uit de Vereenigde Staten waren de berichten in de afgelopen week niet alle even gunstig. In sommige streken wordt geklaagd over overvloedig vocht, terwijl uit andere streken weder over droogte wordt geklaagd. Ook hoort men berichten over het optreden van de hessische vlieg, maar er kon

nog niet worden vastgesteld of daardoor schade is veroorzaakt. Over het algemeen kan over wintertarwe in de Vereenigde Staten worden gezegd, dat de toestand gemiddeld tot goed is. De wereldverscheppingen van tarwe waren in de vorige week weder van matigen omvang en de stoomende voorraad onderging eenige verlaging. De vraag naar buitenlandsche tarwe was levendig zoowel in Engeland als op het continent en dientengevolge konden zaken van flinken omvang worden afgesloten. Alleen tegen de feestdagen verflauwde de vraag en waren koopers ongenegen verdere contracten af te sluiten. Aangezien de voorraden bij de molens niet groot zijn en de gedurende den laatsten tijd gedaalde prijzen als aantrekkelijk worden beschouwd, maken velen daarvan gebruik om hunne voorraden wederaan te vullen. Vooral spoedig verwachte en aangekomen partijen worden gevraagd en voor deze posities wordt een premie betaald. In de Vereenigde Staten heeft men het jongste regeeringsrapport omtrent wintertarwe beschouwd als een hausse-factor, met welke opvatting men het echter in Europa niet eens was. Na de bekendmaking van het regeeringsrapport zijn de koersen aan de termijnmarkt te Chicago eerst gestegen, doch in verband met het feit dat van den ouden oogst nog groote voorraden voor den verkoop zijn overgebleven, is later weder een verlaging ingetreden. Ten gevolge van de goede vraag in Europa is hierop echter weder een verbetering gevolgd. Vergeleken bij een week geleden sloot de Juli-termijn voor tarwe te Chicago 1¼ cent per 60 lbs. lager. Van de vrachtverlaging, welke de Amerikaanse spoorwegen hebben toegestaan op voor export bestemde granen naar de havenplaatsen, is een vermeerdering van aanbod uit de Vereenigde Staten niet het gevolg geweest. Ook zijn de prijzen niet verlaagd tot een niveau waarop geconcurrereerd kan worden in de Europeesche markten met Canadeesche en Argentijnsche tarwe. De termijnmarkt te Winnipeg toont een zelfde beeld als die te Chicago, echter zijn te Winnipeg de fluctuaties kleiner geweest en sloot de Juli-termijn, vergeleken bij een week geleden, ¼ cent per 60 lbs. hooger. In de oopenhooping te Montreal van zeeschepen en binnenschepen komt eenige verbetering en men hoopt daar den toestand spoedig weder meester te zijn. Aan de termijnmarkten in Argentinië ondergingen de tarweprijzen slechts matige veranderingen. Het slot te Buenos Aires was voor Juli en Augustus 5 cent lager; te Rosario was Juli 5 cents lager en Augustus onveranderd.

De prijzen voor rogge aan de termijnmarkt te Chicago zijn in den loop der afgelopen week allengs afgebrokkeld tot de Julitermijn ¾ cent per 56 lbs. gedaald was. Daarna is weder een verbetering ingetreden, zoodat het slot 2¼ cent lager was. De prijzen voor rogge zijn tot een nieuw laag punt gedaald en daarop zijn verschillende zaken tot stand gekomen. In den loop der week is weder aanbod gekomen van Poolsche rogge sedert uitvoer daarvan weder is toegestaan. Zaken van eenigen omvang zijn daarvan echter niet het gevolg geweest.

Verscheppingen van maïs uit Noord-Amerika naar het vasteland van Europa vonden in de vorige week niet plaats en voorloopig kan voor de voorziening van Europa met maïs uit de Vereenigde Staten geen rekening gehouden worden. Uit Zuid-Afrika werd in de vorige week in het geheel geen maïs naar Europa geëxporteerd. In de behoefte aan maïs moest dus zoo goed als geheel voorzien worden door Argentinië en de verscheppingen uit dat land waren, evenals in vorige weken, weder van grooten omvang. De stoomende voorraad is eenigszins toegenomen. De prijzen aan de termijnmarkten in Argentinië hebben weinig verandering ondergaan en de dagelijkse fluctuaties waren slechts klein. De Juli-termijn sloot zoowel te Buenos Aires als te Rosario 5 cents lager, de Augustus-termijn was te Buenos Aires onveranderd en in Rosario 5 cents lager. De groote verscheppingen hebben een drukkenden invloed uitgeoefend op de prijzen in Europa. Waar de binnenkomende partijen echter nog niet van zulk een grootte zijn, dat de consumptie het aanbod niet gemakkelijk kan opnemen, trad een verbetering in en vonden vrij aanzienlijke omzetten plaats in spoedig verwachte partijen. Daarna is weder eenige prijsdaling ingetreden in de verwachting van een spoedige vermeerdering van de in destinatiehavens binnenkomende hoeveelheden. De consumptievraag is niet groot en een vermeerdering van aanbod heeft gemakkelijk een verlaging der prijzen ten gevolge. Op verdere aflading zijn de zaken niet van grooten omvang en het is meestal de tweede hand, welke geneigd is lager af te geven dan waartoe afladers offereeren.

De verscheppingen van gerst waren in de vorige week grooter dan in de daaraan voorafgaande, doch bleven beneden de verwachting. Het aanbod van stoomende partijen is niet overdadig groot, terwijl ook op aflading niet in

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Mei 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	12/18 Mei 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	33.784	629.898	834.800	—	50.373	30.040	680.271	864.840
Rogge	7.199	71.356	75.268	—	—	—	71.356	75.268
Boekweit	327	9.908	8.123	—	—	—	9.908	8.123
Maïs	10.856	275.628	370.710	2.950	86.583	88.191	362.211	458.901
Gerst	4.142	158.280	129.125	—	1.521	3.540	159.801	132.665
Haver	4.203	86.590	69.611	—	2.929	160	88.619	69.771
Lijnzaad	5.867	60.407	92.344	—	133.666	163.256	194.073	255.600
Lijnkoek	5.533	89.837	83.326	—	150	1.184	89.987	84.510
Tarwemeel	783	35.324	45.070	284	12.570	17.359	47.894	62.429
Andere meelsoorten	424	7.738	5.342	—	—	—	7.738	5.342

ruime mate wordt aangeboden. De prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg waren weliswaar onveranderd, doch Amerikaansche afladers hebben in den loop der week hunne prijzen allengs eenige guldens per last verhoogd. Dientengevolge waren de omzetten in Amerikaansche gerst niet van grooten omvang, daar koopers over het algemeen slechts bij uitzondering geneigd waren de gevraagde verhoogde prijzen te betalen. In hoofdzaak werd de naar Europa verscheepte gerst geleverd door Noord-Amerika. Argentinië gaat voort in beperkte mate gerst te verscheppen. De vorige week werd ook weder gerst van den Donau naar Duitschland verladen, van daar zijn in de naaste toekomst verdere verschepingen te verwachten, doch zij zullen slechts van kleinen omvang blijven.

Canada is geregeld aan de markt met aanbiedingen van haver, waarvoor de prijzen in de afgelopen week vrij aanzienlijk werden verlaagd, nadat in het begin der vorige week eenige verbetering was ingetreden. De vraag naar deze haver is niet groot, doch op flauwe dagen komen geregeld zaken tot stand. De prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg ondergingen weinig verandering en sloten ¼ cent per 32 lbs. lager dan een week geleden. Ook Argentijnsche haver wordt geregeld aangeboden. De prijzen voor deze haver soort zijn in den loop der week, nadat eerst een scherpe verlaging intrad, weder sterk verhoogd en het slot aan de termijnmarkt te Buenos Aires was 15 cent per 100 KG. hooger dan een week geleden.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week eenigszins onregelmatig gestemd.

De oorzaak hiervan ligt hoogstwaarschijnlijk in de verlaging der prijzen met 0.15 d.c. door Amerikaansche Raffinadeurs, waardoor groote transacties in geraffineerde- zoowel als in ruwsuiker tot stand kwamen. De prijs voor ruwsuiker brokkelde echter, na ietwat aangetrokken te zijn, wegens overwegend aanbod weder spoedig af tot 1.27/32 d.c. c. & fr. op basis van Cubasuiker.

Op de termijnmarkt te New York waren de fluctuaties slechts gering en de slotnoteringen waren: Mei 1.81; Juli 1.84; Sept. 1.90; Dec. 1.96 en Mrt. 2.03, terwijl de laatste notering voor Sp. Centrifugals 3.61 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen de afgelopen week 85.000 tons, de versmeltingen 52.000 tons tegen 54.000 tons in 1928 en de voorraden 654.000 tons tegen 526.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 11 Mei..	5.040.000	3.985.000	4.425.000
Consumptie	30.738	38.283	50.000
Weekontv. afscheephavens...	109.653	45.978	69.003
Totaal sedert 1 Jan.	3.702.093	2.776.797	3.103.889
Weekexport	103.331	52.747	78.678
Totale export sedert 1 Jan. ...	2.167.823	1.448.037	1.679.166
Voorraad afscheephavens....	1.543.022	1.334.139	1.437.989
Voorraad Binnenland	1.298.417	1.169.920	1.271.111
Werkende fabrieken	22	13	20

In Engeland was de termijnmarkt eveneens zwak en onregelmatig, terwijl de noteringen sloten op ¼ d. tot 2¼ d. lager dan bij opening. De laatste ruwsuikernoteringen waren:

Mei Sh. 7/9¾; Aug. Sh. 8/-; Sept. Sh. 8/1½; Dec. Sh. 8/5¼; Mrt. Sh. 8/8¾; Mei Sh. 8/9¾.

De Board of Trade Statistiek over April wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	Apr. '29	Apr. '28	J./A. '29	J./A. '28
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker ..	175.697	163.034	709.533	539.562
„ Geraffineerd .	4.751	33.086	16.612	110.909
Totaal....	180.448	196.120	726.145	650.471

Voorr. Binnl. bietsuik.	3.650	20.750	—	—
Voorraad in entrepôt	216.650	283.750	—	—
Tot. "Duty Paid" suiker	169.420	116.120	633.146	468.604
Totale export	55.018	4.407	77.403	21.992

Op Java was de markt voor tweedehandsuiker stil. De laatste noteringen waren echter ietwat beter dan aan het eind der voorafgaande week, nl.:

Sup. ready	f 14.87½
„ Mei	„ 14.25
„ Juni	„ 12.75
„ Juli	„ 12.62½
Hoofdsuiker ready	„ 11.75

De verschepingen gedurende April bedroegen volgens officiele gegevens 31.000 tons tegen 55.500 tons in 1928. Eene specificatie der verschepingen vanaf Mei 1928 volgt hieronder:

	Bewesten Suez		In het oosten		Totaal	
	1928/9	1927/8	1928/9	1927/8	1928/9	1927/8
	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons
Mei ..	3.000	12.000	86.500	42.000	89.500	54.000
Juni	38.700	58.000	240.500	151.000	279.200	209.000
Juli	33.000	55.000	229.200	235.000	262.200	290.000
Aug.	39.000	12.000	206.500	231.000	245.500	243.000
Sept.	16.000	14.000	211.000	278.000	227.000	292.000
Oct.	34.000	9.000	270.000	215.000	304.000	224.000
Nov.	104.000	6.000	218.000	146.000	322.000	152.000
Dec.	38.000	4.000	253.300	178.200	291.300	182.200
Jan.	46.000	14.800	167.000	140.500	213.000	155.300
Febr.	30.000	2.000	155.800	116.300	185.800	118.300
Maart	22.000	8.100	134.000	119.000	156.000	127.100
April	4.000	3.500	27.000	52.000	31.000	55.500

Hier te lande was de stemming op de termijnmarkt aanvankelijk flauw en liepen prijzen nogal terug. Op het lagere niveau ontstond echter meer kooplust en konden prijzen weder aantrekken. De markt sloot kalm op de volgende noteringen: Mei f 11¾; Aug. f 11¾; Dec. f 12¾ en Mrt. f 12¾, alles geboden met verkoopers tot f ½ à f ¼ hooger. De omzet bedroeg de afgelopen week 3500 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 10 Mei '29	Overeenkomstige periode	
		1927/28	1926/27
Ontvangsten Gulf-Havens.	9087	8028	12517
„ Atlant.Havens			
Uitvoernaar Gr.Brittannië	1781	1281	2405
„ „t Vasteland etc.	4241	4482	5985
„ „ Japan.....	1389	887	1639

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	10 Mei '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	1259	1422	1806
Binnenland	513	649	743
New York	177	114	222
New Orleans	243	337	478
Liverpool	645	579	1069

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 15 Mei 1929.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn gedurende de laatste week zeer onregelmatig geweest ten gevolge van de weersomstandigheden in de katoendistricten en operaties van speculanten. De loopende maand daalde tot 9.83 d.

..Dat de stemming overal gedrukt en lusteloos is, blijkt wel zeer duidelijk uit de verschepingen van Brazilië. Deze waren in de eerste twee weken dezer maand wel zeer klein, namelijk van Rio slechts 56.000 balen en van Santos niet meer dan ongeveer 300.000 balen. Sedert den aanvang van het oogstjaar (1 Juli 1928) tot 30 April, heeft Brazilië ongeveer 11.800.000 balen verscheept tegen 13.370.000 balen in hetzelfde tijdsverloop in 1927/28, hetgeen een vermindering beteekent van niet minder dan ongeveer 1.570.000 balen. De zo genaamd zachte soorten, de „Milds”, bereikten in diezelfde tijd een cijfer van 6.915.000 balen tegen 6.327.000 balen in 1927/28, hetgeen een vermeerdering beteekent van 588.000 balen. Zijn dus de verschepingen van laagstbedoelde soorten niet onbelangrijk vooruitgegaan, toch wijzen alle soorten te zamen een vermindering aan van ongeveer 982.000 balen, hetgeen ongetwijfeld moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat de consumptie het niet noodig acht voorraden van eenige beteekenis aan te houden, nu Brazilië zelf zulke groote voorraden in reserve heeft.

Berichten zijn in de laatste dagen ontvangen, dat het Brazilië gelukt is een leening van £ 5 miljoen in Londen en een van \$ 5 miljoen in Amerika te sluiten. In hoever deze bedragen ter beschikking zullen komen voor de financiering van de hoeveelheden, welke van den volgenden grooten Braziliëoogst in het land zelf zullen moeten worden teruggehouden, valt voor het oogenblik niet te beoordeelen, doch het is gemakkelijk te becijferen, dat er nog heel wat meer noodig zal zijn, wil het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie in staat zijn zijn prijs-politiek ook bij den volgenden oogst op de bekende wijze voort te zetten. Volgens geruchten zou een poging zijn gedaan om ook een leening van \$ 30 miljoen in Amerika te sluiten; doch het Departement van Handel der Vereenigde Staten heeft betreffende den financien toestand van Brazilië een kennisgeving gepubliceerd, waarvan de inhoud niet bepaald gunstig luidde en waarvan het doel klaarblijkelijk was invloed uit te oefenen in de kringen der bij bedoelde poging betrokken bankiers.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 99/6 à 102/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 103/- à 105/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 73/9 à 75/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei-verscheping, 39½ ct.; Palembang Robusta, Mei-verscheping, 38½ ct.; Mandheling Robusta, Mei verscheping, 43½ ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
21 Mei	\$ 16,01	\$ 14,23	\$ 13,86	\$ 13,55
13 "	" 15,65	" 14,20	" 13,89	" 13,58
6 "	" 16,15	" 14,83	" 14,43	" 14,05
29 April	" 16,15	" 14,72	" 14,37	" 13,96

Rotterdam, 22 Mei 1929.

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week flauw gestemd, daar de groote consumenten zoo goed als geen belangstelling toonden, terwijl Indië tamelijk ruim aan de markt was. Voor stoomend was er eenige vraag te bespeuren, doch het aanbod hiervan was toevallig juist bijzonder gering.

De slotnoteringen zijn:

Nederl.-Indische fms., stoomend	f 26½
" " " aflag. April	" 26½
" " " " Mei	" 26½
" " " " Juni	" 26½
" " " " Juli	" 26¾

IJZER.

Op de Continentale ruwijzermarkt zoowel als in Engeland blijft de vaste stemming uitgesproken vast en er is allerwege een stijging van de prijzen te constateeren. Op de Clevelandmarkt worden zeer weinig zaken gedaan wegens tekort aan materiaal, ten gevolge waarvan de prijs van Cleveland No. 3 met 1/6 tot 71/- gestegen is. Het O.S.P.M. (Frankrijk) handhaaft de prijzen zoowel voor hematiet als voor fosforhoudend gietijzer-ijzer (dezen laatsten tot 30 Sept.). Het Roheisenverband is plotseling overgegaan tot een verhooging van zijn prijzen met 4 R.M. per ton.

Door het Westeuropesch gietijzer-ijzerkartel werden wederom eenige exportprijzen verhoogd.

De vaste stemming op de staalmarkt bleef over 't geheel gehandhaafd.

STEENKOLEN.

In Wales maakt men zich bezorgd of men er in slagen zal, de productie van de ruim één miljoen tons kolen per week kwijt te raken indien de vraag, vooral van het buitenland, niet toeneemt. Intusschen heeft de South Wales Coal Marketing Association besloten, den minimumprijs van alle large coals met 6 d. per ton te verhoogen, waarvoor deze meer in overeenstemming wordt gebracht met den dagprijs, die zelfs dan nog 3 à 6 d. hooger ligt. In Durham daarentegen ligt de markt zeer vast. Verschil-

N GROOTHANDELSPRIJZEN 1)

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamd Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamd Australische, Crossbred Coloni- al Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER 4) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ K.G.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100,0	%	100,0	%
31.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
30.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2	103,8	103,8	103,8
29.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,5	98,6	98,6	98,6
29.9/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	94,2	100,7	100,7	100,7
28.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8	92,9	99,0	99,0	99,0
28.12/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3	98,4	98,4	98,4
28.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5	101,1	101,1	101,1
28.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1	100,5	100,5	100,5
28.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4	102,2	102,2	102,2
28.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1	100,5	100,5	100,5
28.4/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	93	111,8	96,8	101,3	101,3	101,3
28.13/6	101,8	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4	99,4	99,4	99,4
28.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4	99,0	99,0	99,0
28.11/6	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7	97,6	97,6	97,6
28.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8	98,4	98,4	98,4
28.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/9,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5	98,7	99,6	99,6	99,6
28.17/6	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-10,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7	101,4	101,4	101,4
28.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	87,9	98,7	101,4	101,4	101,4
28.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7	99,5	99,5	99,5
28.11/6	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	98,7	99,5	99,5	99,5
28.11/6	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-9,25	23,9	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9	96,6	96,6	96,6
28.17/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-8,85	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2	95,8	95,8	95,8
28.10/6	84,8	19,40	83,7	46,25	84,1	27,25	93,2	-8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5	96,3	96,3	96,3
28.8/6	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-9,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5	95,5	95,5	95,5
28.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2	94,2	94,2	94,2
28.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	-10,375	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2
28.11/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/10,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2
28.12/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-110,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2
28.12/6	75,5	19,75	84,9	42,25	76,8	26,75	90,7	-110,1875	28,6	12,50	66,7	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2
29.2/6	76,0	19,55	84,1	42,00	76,4	26,75	90,7	-111	30,9	12,25	65,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2
29.2/6	74,8	19,75	84,9	42,00	76,4	26,25	89,0	-111,625	32,6	12,00	64,0	54	88,0	74,25	87,9	94,2	94,2	94,2	94,2

1) huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928). 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). 3) jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 4) 21 Mei 5) 3 Mei 6) 10 Mei 7) 17 Mei 8) 2 Mei 9) 16 Mei

lende mijnen zijn tot het eind van het jaar goed verzorgd met orders.

In Westfalen zijn de kolen schaarsch en vooral de courante soorten, zooals ongezeefde en gruis kolen zijn bijna niet te krijgen. Ook de Hollandsche mijnen kunnen zonder eenige moeite hare productie afzetten.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	„ 11.—
Durham Ongezeefde	„ 12.—
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 14.90
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 10.75
Yorkshire gewasschen Doubles	„ 12.—
Westfaalsche Veförder	„ 13.—
„ Vlamstukken I	„ 14.—
„ Smeenootjes	„ 13.50
„ Gasvlamförder	„ 12.75
„ Gietcokes	„ 17.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 14.50

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.25. Markt vast.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Het is teleurstellend, dat de huidige gunstige ontwikkeling van de Amerikaanse prijzen tot dusver nog geen weerklink heeft gevonden op de vrachtenmarkt; de heele week bleef de markt voor alle posities flauw. Van Montreal werd gedaan naar Antwerpen of Rotterdam per Mei \$ 0.13, en voor Juni \$ 0.12½; naar Fransche Atlantische havens voor Mei en Juni \$ 0.14½; naar Marseille per Mei \$ 0.17; naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten van Italië, excl. Spanje en Noord-Afrika) per Juni \$ 0.18, naar Griekenland per Juni/ Juli 4/3 per qtr., en naar Smyrna en Konstantinopel per Mei \$ 0.24.

Van de Northern Range wordt onveranderd \$ 0.11 genoteerd voor begin Juni naar Antwerpen of Rotterdam; de eenige afsluiting die tot stand kwam betreft een handige boot van New York naar 4 Deensche havens op basis van \$ 0.19 met 30 Mei canceling.

Van de Golfhavens is nog steeds geen definitieve vraag. *Suiker.* Van West-Indië waren betrekkelijk weinig orders, doch konden de vrachten zich handhaven. Van Cuba werd een boot van 7500 ton afgesloten per Mei naar Marseille tegen 19/-, en voor begin Juni naar U.K./Continent tegen 18/-, terwijl Mei- en Junibooten van 45/6500 ton genomen zijn naar U.K./Continent tegen 18/3 tot 18/6 naar gelang van grootte. De betrekkelijk hooge vracht van 20/- werd betaald voor een substitute order.

Graan van Noord-Pacific. De markt bleef zeer flauw. Slechts één boot (een 6500 tonner) per 15 Juni/15 Juli van Portland naar U.K./Continent werd afgesloten tegen 29/3. Dit kan wellicht herhaald worden. Er is geen verandering voor het nieuwe seizoen, het beste bod van bevrachters voor November en later is 29/- basisvracht van Vancouver naar U.K./Continent met volle opties, doch dit cijfer trekt de reeders nog niet aan.

Graan van La Plata. Een goed aantal afsluitingen vonden plaats, hoofdzakelijk voor Mei en Juni laden, latere posities werden min of meer veronachtzaamd. Een spot-prompte boot van 7300 ton werd afgesloten van de Bovenrivier naar Bordeaux/Hamburg tegen 24/9, en een 5200 tonner, ook spotprompt naar U.K./Continent tegen 26/-. Booten van 5/6000 ton, per eerste helft Juni, werden afgesloten van de Bovenrivier naar U.K./Continent tegen 25/-, 7000 tonners tegen 24/- en voor tweede helft Juni tegen 6 pence lager. Voor Juli werd voor een handige boot 24/- betaald. Naar de Middellandsche Zee werd voor Mei 26/6 en voor Juni 26/- betaald. Buenos Aires nam verschillende prompte booten op tegen 23/- naar Antwerpen/Rotterdam en 23/6 naar Duinkerken, 6 pence lager per eerste helft Juni, en naar de Middellandsche Zee voor Juni en Juli/ Augustus tegen 24/-.

Salpeter. Over het algemeen blijven bevrachters terughoudend, eenige lijnruimte werd afgesloten, nl. Juni/December, 3000 ton per maand, naar Antwerpen, Hamburg, Rotterdam tegen 20/6 netto met twee loshavens. Dit kan herhaald worden. Een groote boot per Mei werd afgesloten naar Galveston/Boston Range tegen \$ 4.50 en dit cijfer is op het oogmerk ook de basis vracht voor noteringen per Juli, Augustus en September.

Van *Burma* is nog steeds weinig vraag, slechts één prompte boot van max. 7500 ton werd afgesloten naar Gdynia tegen 25/-. Voor begin Juni is er een order aan de markt naar Antwerpen/Hamburg Range tegen 23/6.

Java had het voordeel van de geringe vraag naar tonnage van naburige markten en bevrachters konden zich van

een 7500 tonner verzekeren voor Mei/Juni naar Marseille en een Hollandsche haven tegen 22/6 twee loshavens, als ook van een 6000 tonner per begin Juni naar Alexandrië tegen 21/6.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau houden bevrachters zich nog steeds terug. Van de Zwarte Zee werd verder tonnage per Mei/Juni gesloten tegen het onveranderde cijfer van 13/- naar het Continent, 13/6 naar U.K. en 14/6 naar Scandinavië. Verdere vraag is er op het oogenblik niet.

Middellandsche Zee. Over het geheel genomen was deze markt rustig en de vrachtcijfers ondergingen nagenoeg geen veranderingen. De volgende erts-ladingen werden afgesloten: La Goulette/Rotterdam 5/6, Almeria Pier/Rotterdam 5/7½, Almeria haven/Duinkerken 6/9, Hornillo Baai/ Emden 6/6, en Cartagena/IJmuiden 6/3. Een boot werd bevracht van Bougie naar Philadelphia tegen 9/3. Fosfaat is kalm. Een vrij groote boot werd gesloten van Sfax naar Bordeaux tegen 5/9, welk cijfer nu ook wordt aangeboden voor Duinkerken. Tunis/Rotterdam noteert 7/3 en er zijn orders in de markt voor kleinere booten naar het Vereenigd Koninkrijk, zooals Sfax/Hull 9/-, Glasgow 10/-, Tunis/Tyne 8/6 en Kings Lynn 9/6.

Van Alexandrië wordt gerapporteerd, dat een boot werd afgesloten tegen 8/6 per 60 cft. naar Hull, doch Londen-sche bevrachters noteeren nog steeds 9/-.

Van *Noord-Spanje* werd weinig gedaan, een of twee booten werden bevracht van Bilbao naar Rotterdam tegen 5/9, en Bilbao/Middlesbrough werd gesloten tegen 7/-, terwijl Castro Alen/Middlesbrough 7/3 betaalde.

Kolen van U.K. Continent. Niettegenstaande de feestdagen bleven de vrachten toch opmerkelijk vast. Een kleine verbetering is ingetreden naar Oostelijke Middellandsche Zeehavens, overigens is geen verandering te rapporteeren. De volgende afsluitingen kwamen tot stand: van Wales Rotterdam 6/-, Rouaan 4/6, Gibraltar 9/-, Algiers 10/3, Marseille 10/-, Genua 10/-, Malta 11/-, Venetië 11/9, Port-Said 13/-, Dakar 9/-, Para 12/6, Rio 13/-, Buenos Aires 12/- en Montreal 7/-. Van de Oostkust: Hamburg 4/-, Antwerpen 3/-, Rouaan 4/4½, Bordeaux 6/9, Algiers 10/6, Caronte 10/9, West-Italië 9/9, Port-Said 13/6, Melbourne 28/9 en Santos 13/6.

RIJNVAART.

Week van 12 t/m. 18 Mei 1929

De aanvoeren van zeezijde waren, wat erts betreft, minder dan de voorafgaande week. Scheepsruimte bleef bij matige vraag voldoende beschikbaar. De stemming werd minder vast. De ertsvracht liep terug van f 0.90—f 1.— tot f 0.70—f 0.80 per last met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrijn werd in het begin der week hoofdzakelijk in daghuur bevracht op basis van 3 ad 3½ cts. per ton. Deze huur daalde tot 2¼ cts. per ton/dag in het laatst der week. Ook werd in lastvracht aangenomen, welke varieerde tusschen f 1.50 en f 1.70 per last met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 32½ en 40 cts. tarief. De waterstand bleef afwisselend-wassend en vallend. Naar den Bovenrijn werd op ca. 2.20 ad 2.25 M. en naar de Ruhrhavens op maximum 2.80 M. afgeladen.

In de Ruhrhavens namen de verschepingen van kolen sterk af. Bij veel aanbieding van leegscheepsruimte zakte de vracht voor exportkolen naar Rotterdam van Mk. 1.40 tot Mk. 1.— per ton incl. sleepen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4.75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijk-tijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.